КПСС XXIII СЪЕЗДИГА УЛКАН АРМУҒОН

ТОШСОҚА ГИДРОИНШООТИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 24 (13.286).
29 ЯНВАРЬ 1966 йил
ШАНБА
Баҳоси 3 тийин.

Суратларда: 1. Хоразм қурувчиларининг мардонавор меҳнати билан бунёд этилган Тошсоқа канали иншоотининг умумий кўриниши. 2. Шу гидротехника иншоотини қурган азамат бинокорлар ва ирригаторлардан бир гуруҳи: (чапдан) Одамбой Қодиров, Шомурод Довулов, участка бошлиғи Султонмурод Абдуллаев, Отажон Қўчқоров ўртоқлар.

А. Тўраев фотолари.

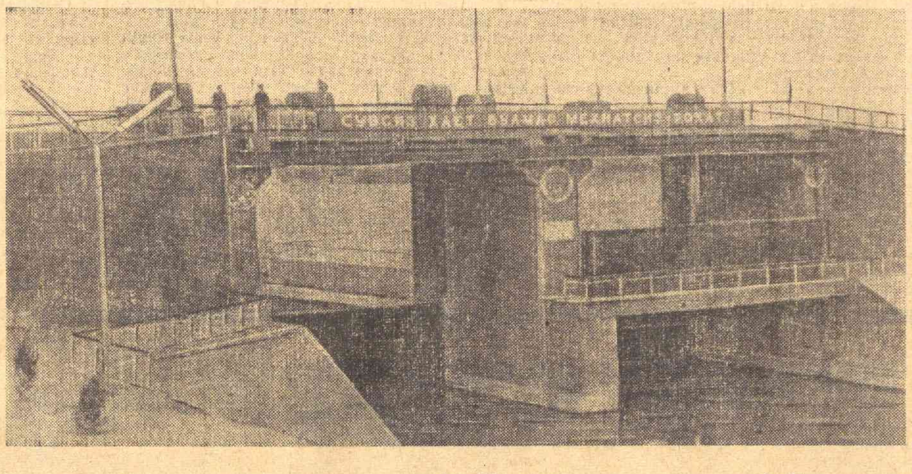

МЎЛ-КЎЛ ЁҚИЛҒИ

Оҳангарондаги 9-шахтанинг кончилари бу йил пландан ташқари ёқилғи ортилган дастлабки эшелон жўнатдилар. Жўра Бойманов бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси съезд олди меҳнат вахтасида энг яхши натижаларга эришди. Бригада январь бошидан буён қўшимча суратда 500 тонна кўмир қазиб чиқарди.

— Кейинги кунларда, — деди шахта план бўлимининг бошлиғи П. М. Озолин, — кончилар 3.600 тоннага етказиб кўмир қазиб чиқармоқдалар. Бу эса графикда кўзда тутилганидан қарийб 200 тонна кўпдир. Меҳнат унумдорлиги жиҳатидан коллектив мамлакатдаги энг яхши ўн шахта қаторида мустаҳкам ўрин олиб турибди. Биз ҳар бир ишчи ҳисобига ойига ўрта ҳисобда 76,5 тонна кўмир қазиб чиқармоқдамиз. Бу — етти йилликнинг биринчи йили кўрсаткичларидан бир ярим баравар зиёддир.

Илгари давлатдан йилига камида 1 миллион сўм дотация олиб келган шахта энди рентабель ишлаётир.

(ЎзТАГ).

ДЎСТЛАР ЗАФАРИ

УРГАНЧ, 27 январь. Бугун Амударё соҳилида жуда катта тантана. Гўё бу ерга Хоразм ва Тошовуз областларининг бутун аҳолиси кўчиб келгандай. Булар орасида пахтакорларнинг вакиллари, ирригаторлар, қурувчилар, монтажчилар ҳам бор. Ҳамманинг қалби ҳаяжонда. Бу эришилган катта меҳнат муваффақиятининг ғурури нишонасидир.

Бу шодиёнанинг боиси бор. Бугун Тошсоқа гидротехника иншооти қуриб битказилганига бағишланган катта митинг бўлмоқда. Хоразм ва Тошовуз областларининг пахтакорлари яна бир катта совға олдилар. Эндиликда улар яна ҳам мўл пахта ҳосили етиштирадиган бўлдилар. Янги улкан гидротехника иншооти қуриб битказилганлиги бунинг шоҳидидир.

Митинг қатнашчилари Амударёнинг синглисига — янги қуриб битказилган Тошсоқа каналига меҳр билан боқадилар. Шу дақиқаларда янги гидроузел қурилиши ва мавжуд каналнинг реконструкция қилинишини жадаллаштириш учун олиб борилган кураш қийинчиликларини ва ниҳоят эришилган муваффақиятларни бир-бир кўнгилдан ўтказадилар. Иншоот тайёр бўлди. Давлат комиссияси уни аъло баҳода қабул қилиб олди. Шунинг ўзи қурувчилар ва монтажчилар меҳнатига берилган катта мукофотдир. Ўзбекистонлик ва туркманистонликлар янги гидротехника иншоотини қисқа вақтда қуриб тамомлаш учун мардонавор меҳнат қилдилар.

Гидротехника иншоотини икки ярим йилда қуриб битказиш мўлжалланган эди. Замонавий машина ва механизмлар билан қуролланган қурувчилар уни бир йилнинг ўзидагина фойдаланишга топширишга муваффақ бўлдилар.

«Э-1004» маркали қудратли механизмлар ёрдамидагина қийинчиликни бартараф қилиш мумкин эди. Лекин бундай машиналар қурилиш-монтаж бошқармасида йўқ эди. Ижодкор ва тадбиркор мутахассислар яхши фикр айтдики, котлован қазиш ишларини бульдозерчилар ёрдамида амалга оширишга қарор қилинди. «С-100» маркали машиналарнинг ер қазгич қисми экскаваторларга ўрнатилди. Улар билан ишлаш анча қулай бўлди. Бундай машиналар ёрдамида росмана тоғдай келадиган ҳажмдаги тупроқ котловандан қазиб чиқарилди. Бульдозерлар, экскаваторлар, ағдарма машиналар билан биргаликда конвейер иш усулини вужудга келтирди. Натижада тупроқ қазиш ишлари муддати икки ҳисса тезлашди.

Хоразмлик ирригаторлар Амударё сувидан самарали фойдаланиш тадбирларини кўрмоқдалар. Область хўжаликларини суғорадиган каналлар анчагина бор. Уларга сув етказиб берадиган Тошсоқа тўғони мавжуд эди. Аммо сув танқис вақтларда каналларни бу тўғон етарли миқдорда сув билан таъминлай олмади. Шунинг учун Амударёда яна бир гидроузел қуришга ва Тошсоқа каналини реконструкция қилишга киришилган эди. Бу каналнинг узунлиги 12,5 километр. Механизаторлар канални кенгайтириш, чуқурлаштириш ишларини бажаришда ҳақиқий қаҳрамонлик кўрсатдилар.

Бетонлаш ишлари ҳам тезкорлик усулларида олиб борилди. Гидроузелда 13 метр баландликда бетон деворлар тиклашга тўғри келди. Машина ва механизмлардан ўринли фойдаланиш натижасида темир-бетон ётқизиш ишлари белгиланганига қараганда уч баравар қисқа муддатда тугалланди. Гидроузел иншоотида ишлаётганларга Хива район колхозчилари жуда катта ёрдам кўрсатдилар. Улар ёрдамчи ишларни бажаришда, ер текислашда сидқидилдан ёрдам кўрсатдилар.

Эндиликда бу канал Хоразм ва Тошовуз областларининг пахтакорларига жуда катта кўмак бериши мумкин бўлиб қолди. Ҳар секундда жуда бўлмаганда 70 кубометргача сувни далаларга етказиб бера олади. Сув кўп бўлган даврларда эса бу иншоот деҳқонларга секундига 90-100 кубометр сув ҳам етказиб бериши мумкин.

Кўп сув қабул қилиш қувватига эга бўлган бу иншоотдан яна ҳам самарали фойдаланиш тадбирлари кўрилмоқда. Гидроузелдан сув оладиган каналлар кенгайтирилмоқда ва чуқурлаштирилмоқда. Тошсоқа каналининг 34 километрга чўзилган сув ўтказиш магистрали қисқа вақт ичида 1,2-1,5 метргача чуқурлаштирилди. Бу эса суғориш тармоқларини сув ўтказиш қобилиятини кескин даражада яхшилайди.

Ҳозирги кунда суғориш системаларини реконструкция қилиш ишлари яна ҳам давом эттирилмоқда. Яна кўпгина коллекторлар ва каналлар чуқурлаштирилмоқда. Бу эса беш йилликнинг дастлабки йилида пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ёрдам беради.

Тошсоқа гидроиншоотининг фойдаланишга топширилишига бағишланган митингни Ўзбекистон КП Хоразм область комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимов қисқача кириш нутқи билан очди. Митингда «Туямуйинстрой» трестининг бошлиғи А. Корниенко, землесосчилар бригадасининг бошлиғи, СССР Олий Советининг депутати Р. Бобоев, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари П. Долгов, бетончилар бригадасининг бошлиғи С. Теплов, Туркманистон КП Тошовуз район комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Х. Қурбонова, Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси А. Юсупов, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг коллегия аъзоси Б. Фирсов ўртоқлар ҳам сўзладилар.

Хоразм область ижроия комитетининг раиси М. Худойберганов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Тошсоқа иншооти қурувчиларидан бир группасини Фахрий Ёрлиқлар билан мукофотлаш тўғрисидаги фармонини ўқиб эшиттиради. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчонов илғорларга Фахрий Ёрлиқларни топширади.

Сўнгра у иншоот кўпригига тортилган қизил лентани қирқади. Митинг қатнашчилари узоқ давом этган қарсаклар чаладилар. Қурувчилар ва монтажчиларнинг вакиллари иншоот равоқларини кўтарадилар, Амударё суви янги йўлга—Тошсоқа каналининг янги бош иншооти томонга бурилиб оқа бошлайди.

Хоразм қурувчилари янги ирригация иншооти қуриб битказилганлиги ҳақидаги меҳнат ғалабаларини КПСС XXIII съездига дастлабки улкан совға деб билмоқдалар.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири.

ҚУРУВЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Хоразмда илгари барпо қилинган суғориш системаларини реконструкция қилиш ишлари қизғин бормоқда. Тошсоқа ва Янгибозор қурилиш-монтаж бошқармаларининг гидромеханизаторлари Полвон-Ғазовот суғориш тармоғини ҳамда Шовот каналини чуқурлаштириш ва кенгайтириш ишларини қизғин давом эттирмоқдалар. Тошсоқа каналининг мавжуд 34 километрли қисмини Шовот, Полвон-Ғазовот суғориш тармоқларига ҳар секундига 220 кубометргача сув ўтказиш қувватига етказиш учун тайёрлик кўрилмоқда. Областимизда ўтган йилнинг ўзида қурилиш-монтаж ишларига 8 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Бу йил ҳам шу мақсад учун сарфланадиган маблағлар кўпаяди. Тошсоқа каналининг янада кўпроқ сув қабул қилиши учун кенг кўламда реконструкциялаш ишлари давом эттирилади. Янгиариқдаги Хонқа — Орна, Хивадаги Зейён, Шовотдаги Удачи орна, Урганчдаги Қумён, Гурландаги Дарёлиқ каналлари ҳам қайта қурилади.

Шу билан бирга коллектор-дренаж тармоқларини кенгайтириш чоралари кўрилмоқда. Бу йил 16 километрли Ғазовот Довдон коллектори фойдаланишга топширилади. Довдон коллекторининг биринчи навбат қурилиши тугалланади. 40 километрли Девонкўл коллектори реконструкция қилинади. Янгибозор коллектори барпо қилинади. 150 километрли Озерний коллекторини реконструкция қилиш амалга оширилади. Йилига 1 миллиард кубометр ер ости сувларини Сариқамишга оқизиб кетадиган Дарёлиқ коллекторининг учинчи навбат қурилиши бошланади.

Хуллас, ирригаторлар бажарадиган ишлар жуда кўп. КПСС XXIII съезди шарафига мусобақани авж олдираётган қурувчи ва монтажчиларимиз бу ишга муносиб ҳисса қўшадилар.

А. ДЕГТЯРЬ,
Хоразм қурилиш-монтаж бошқармасининг бош инженери.

КАРКИДОН СУВ ТЎПЛАМОҚДА

Катта Фарғона каналининг ўртоқ Сафаров бошлиқ бўлими техник ва мироблари КПСС XXIII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг бўлажак съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилди. Каркидон сув омборига 100 миллион кубометрдан кўпроқ сув тўпладилар. Яқин кунлар ичида омборда тўпланаётган сув 150 миллион кубометрга етади.

П. ОРТИҚОВ.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ГЎШТ

Андижон область, Хўжаобод районидаги Димитров номли колхоз чорвадорлари давлатга 640 центнер гўшт етказиб бериб, ярим йиллик планни бажардилар.

Колхоз чорвадорлари партиямиз XXIII съезди очиладиган кунгача йиллик гўшт топшириш планини бажариш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Қ. ЙЎЛДОШЕВ.

ҒУРУР

Бригадамиз коллективи ҳам сув учун курашга муносиб ҳисса қўшиш учун курашмоқда. Тошсоқа гидроиншооти қурилишида Абдулла Матқурбонов, Тоҳир Раҳмонов, Отахон Полвонов сингари бетончиларимиз алоҳида ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишди. Биз гидроиншоотлар қурилишида энди қатнашаётганимиз йўқ. Бу соҳада анчагина тажрибага эгамиз. Ғазовот канали тагидан ўтказилган Ғазовот—Довдон дюкери қурилишида қатнашдик. Бригадамиз аъзолари, жумладан Хонқа шоликорлик совхозида ҳам кўпгина суғориш иншоотларини қуриб беришга муносиб ҳисса қўшишди.

Лекин биз Тошсоқа каналининг иккинчи қисмини қуришдек масъулиятли ишда биринчи марта қатнашдик. Бетончилар 600 минг кубометр ҳажмда темир-бетон ишларини бажаришди. Шу вақтгача областимизда биронта қурилишга бунчалик бетон ишлатилмаган эди.

Р. РАҲМЕДОВ,
бетончилар бригадасининг бошлиғи.

ҲИНДИСТОН БОШ МИНИСТРИ И. ГАНДИНИНГ А. Н. КОСИГИНГА МАКТУБИ

Ҳиндистоннинг Совет Иттифоқидаги элчиси Т. Н. Кауль 27 январда СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин ҳузурига келиб, унга Ҳиндистон Бош министри Индира Гандининг мактубини топширди. Совет ҳукумати бошлиғининг 1966 йил 19 январдаги мактубига жавобан ёзилган шу мактубда бундай дейилади:

«Илиқ табрикномангиз учун, менга ва ҳинд халқига яхши истаклар билдирганлигингиз ҳамда отамга ва марҳум Бош Министр Шастри жанобларига нисбатан изҳор қилган самимий ҳис-туйғуларингиз учун сизга ташаккур айтаман. Ҳиндистон ҳукумати ва халқи ҳам Совет Иттифоқи ҳукумати ва халқига нисбатан энг чуқур ва доимий қизғин дўстлик ҳислари билан тўлиб тошган. Бизларнинг дўстлигимиз биргаликда тинчликка интилишимизга, халқларнинг тинч-тотув яшашига интилишимизга ва мустамлакачиларга қарши курашни қўллаб-қувватлашимизга асосланган дўстликдир.

Отамнинг Ҳиндистон халқи қабул қилган ва қўллаб-қувватлаган, ўз ҳаёти учун қўлланма қилиб олган принциплари мана шу. мен ҳам мана шу мақсадларга эришмоқ учун меҳнат қила бераман.

Тарихий Тошкент Декларациясини қабул қилиш билан тамомланган кенгашни чақиришда Совет Иттифоқи кўрсатган ташаббусга ҳамма юксак баҳо берди. Мана шу буюк тинчлик ҳужжатининг ҳарфини ва руҳини амалга оширишга интилаверамиз.

Ҳар иккала мамлакатимиз ўртасидаги дўстлик ва актив ҳамкорлик тинчлик таянчи бўлиб хизмат қилади. Мен ҳам буни мустаҳкамламоқ учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўра бераман.

Мустақилликка эришганимиздан бери актив иш олиб бормоқдамиз, ресурсларимизни планли ривожлантириш йўли билан халқимизнинг иқтисодий ва социал жиҳатдан тараққий этишига кўмаклашмоқдамиз. Шу мақсадда Сизнинг ҳукуматингиздан олинган улкан ёрдам учун ғоят миннатдормиз. Ҳар иккала мамлакатимиз ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик алоқаларини янада мустаҳкамламоқ учун мен муттасил куч ва ғайрат сарфлай бераман.

Пировардида, жаноб Раис, Тошкент аҳолиси Шастри жанобларини охирги йўлга узатиб қўйишда самимий қайғурганлиги учун чин кўнгилдан миннатдорчилик ва ташаккур изҳор этишимга ижозат бергайсиз».

АНТИИМПЕРИАЛИСТИК КУРАШДАГИ МУҲИМ БОСҚИЧ

Гаванадаги конференцияда қатнашган совет делегациясининг бошлиғи ўртоқ Ш. РАШИДОВ билан суҳбат

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Рашидов бошчилигида Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари бирдамлигининг Биринчи конференцияси ишида қатнашган совет делегацияси яқинда Гаванадан Ватанига қайтиб келди. Ўртоқ Ш. Рашидов «Правда» мухбири билан суҳбатда конференциянинг иши ва унинг якунлари тўғрисида ўз таассуротларини гапириб берди. Ёзиб олинган ана шу суҳбатни қуйида эълон қилаётирмиз.

* * *

Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари бирдамлигининг Биринчи конференцияси бўлиб ўтган Гаванадан яқинда қайтиб келдик. Уч қитъанинг 82 мамлакатидан келган 512 делегат, шунингдек Европанинг социалистик мамлакатлари ва халқаро демократик ташкилотлар юборган 100 дан кўпроқ кузатгувчилар империализмга, эски ва янги мустамлакачиликка қарши, сиёсий ва иқтисодий суверенитетни мустаҳкамлаш учун, тинчлик ва социал тараққиёт учун биргаликда кураш олиб боришнинг актуал масалаларини қарийб ярим ой атрофлича муҳокама қилдилар.

Конференция миллий озодлик курашига ёрдам кўрсатиш йўллари ва воситаларига, халқларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқларига, миллий суверенитетни мустаҳкамлашга, империалистик агрессияни даф қилиш йўлидаги курашнинг ва ёш миллий давлатларнинг ишларига аралашишга қарши курашнинг конкрет формаларига тааллуқли жуда кўп проблемаларни кўриб чиқди. Жаҳон прогрессив кучларининг Вьетнам халқи томонидан Америка агрессиясига қарши олиб борилаётган кураш билан бирдамлигини мустаҳкамлашга тааллуқли масалаларни муҳокама қилиш конференция ишида катта ўрин олди. Озодликка эришган мамлакатларнинг иқтисодий, социал ва маданий тараққиёти масалаларини муҳокама қилишга ҳам анча эътибор берилди.

Шу халқаро форумнинг турли сиёсий маслакдаги ва диний эътиқодлардаги қатнашчилари озодлик ҳаракатининг бош душмани бўлган империализмни қатъий равишда қораладилар. Африка, Осиё ва Латин Америкаси халқлари антиимпериалистик курашининг манфаатлари барча демократик кучларни жипслаштиришни қатъий талаб қилмоқда — конференцияда сўзга чиққан делегатларнинг ялпи фикри мана шу. Бирлашган Араб Республикасининг делегати Холид Моҳиддин конференцияда тўпланганлар кўпчилигининг фикрини ифодалаб, бундай деди: «Ҳималай тоғлари ҳам, Атлантика океани ҳам халқларнинг бирдамлигига ғов бўла олмайди. Бирдамлик қитъалар бўйлаб қадам ташлаб бормоқда. Империализмга қарши, тинчлик ва мустақиллик учун, ёппасига қуролсизланиш ва тараққиёт учун кураша берамиз».

Совет делегацияси уч қитъа форумининг ишида актив қатнашди. У, кун тартибидаги энг муҳим масалаларни муҳокама қилишга ва ишлаб чиқишга, Гавана конференциясининг ҳужжатларини тайёрлашга конструктив ҳисса қўшди.

Бизнинг делегациямиз Совет Иттифоқи жамоатчилиги ва халқларининг вакили сифатида Гавана конференциясида қатнашди. Совет Иттифоқи ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган халқларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида қатъият ва изчиллик билан иш олиб бормоқда ва АҚШ империализми бошчилигидаги империализмнинг мустамлакачилик урушлари олиб боришда, ўзга мамлакатларнинг территорияларида ҳарбий базалар вужудга келтиришда, ҳарбий-сиёсий блоклар тузишда, ривожланаётган давлатларга қарши фитналар уюштиришда ва шу каби ишларда ўзини кўрсатаётган агрессив сиёсатини фош қилмоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

(Боши биринчи бетда).

Антиимпериалистик курашдаги муҳим босқич

Совет Иттифоқи ялпи тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун изчил курашиб келмоқда, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва уларнинг бир-бирларининг ишларига аралашмаслигидан иборат ленинча принципларга асосланмоқда. Айни вақтда шу нарса равшан кўриниб турибдики, мазлум халқлар билан уларни эзиб ётган золимлар ўртасида ҳеч қандай тинч-тотув яшаш бўлмайди ва бўлиши мумкин эмас. Совет Иттифоқи халқлари озодлик ва миллий мустақиллик учун курашаётган халқларга ҳамиша ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиб келдилар ва кўрсата берадилар. Тинчлик учун кураш мустамлакачиликка қарши, империалистик агрессияга қарши, халқларнинг озодлигига ва давлатларнинг суверенитетига дахл қилишга қарши кураш билан чамбарчас боғланган.

Империализмга ва мустамлакачиликка қарши курашаётган халқлар совет халқи ҳамиша шу халқлар томонида бўлиб келганлигига ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолишига амин бўлишлари мумкин, деб Совет Иттифоқи делегатлари Гавана конференциясида яна бир марта айтдилар.

Совет халқи АҚШнинг Вьетнам халқига қарши агрессиясини қатъиян қоралаш ва Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши билан ўзининг бирдам эканлигини айтиш билангина кифояланиб қолмай, шу билан бирга, Вьетнам халқига ҳар томонлама ёрдам ва мадад ҳам бериб турибди. Совет ҳукумати Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронтининг 1965 йил 22 мартдаги баёнотида кўрсатган позициясини ҳамда Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг 1965 йил 8 апрелда эълон қилган 4 моддадан иборат позициясини қатъий равишда қўллаб-қувватлаётганлигини совет делегацияси конференцияда яна бир марта айтиб ўтди.

Конференция Вьетнамга бағишланган махсус резолюция қабул қилди. Шу резолюцияда АҚШнинг Вьетнамдаги ва Шарқи-Жанубий Осиёдаги урушни кенгайтиришга қаратилган агрессив ҳаракатлари қатъиян қораланди ҳамда норозилик намойишлари, митинглари ўтказиш, Жанубий Вьетнамга ҳарбий юкларни ва Америка қўшинларини олиб келаётган кемаларни бойкот қилиш, Вьетнам халқига ҳар хил ёрдам кўрсатиш ва шу каби йўллар орқали Вьетнам халқи билан бирдамлик ҳаракатини активлаштириш кераклиги уқтириб ўтилди. Вьетнам халқининг Америка империализмига қарши олиб бораётган курашига мадад бериш билан шуғулланувчи уч қитъа комитети тузилди.

Латин Америкаси, Осиё ва Африка мамлакатларининг кўпчилигида эски мустамлакачилик режимлари тугатилган ҳозирги вақтда, мустамлакачилар озодликка эришган халқларни асоратга солишнинг янги формаларини қўлланмоқдалар. Эски мустамлакачилик ўрнини янги мустамлакачилик эгалламоқда. Янги мустамлакачилик ҳозирги вақтда озодликка эришган мамлакатлар учун катта хавф бўлиб қолган ва актив иш олиб бораётган кучдир. Унинг мақсади — озодликка эришган халқларни «кўринмайдиган», аммо, аввалгисидан ҳам оғирроқ бўлган занжирга боғлаб қўйиб, шу тариқа уларни иқтисодий ва сиёсий асоратда янги методлар билан сақлаб туришдан иборат.

Совет Иттифоқи империалистик давлатларнинг асосий кучлари йўлида ғов бўлиб турибди ва шу тариқа барча халқларнинг озодлик, мустақил ривожланиш ва социал тараққиёт учун кураш олиб бориш шароитини анча енгиллаштирмоқда. Шу билан бирга, совет кишилари Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидаги илғор кучларнинг кўп йиллар давомида бериб келаётган революцион мададини юксак даражада қадрлайдилар.

Совет Иттифоқи билан Осиё, Африка ва Латин Америкасининг бошқа мамлакатлари ўртасида фаолиятнинг турли соҳаларини — сиёсий, иқтисодий, илмий, маданий соҳаларни ўз ичига олган ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамнинг жуда кўп хилма-хил формалари ва воситалари вужудга келганлигини конференция қатнашчиларига гапириб бердик. СССР ривожланаётган мамлакатларда 600 дан кўпроқ халқ хўжалик корхоналари қуриб берди ёки қурмоқда, 100 га яқин ўқув юртлари қуриб берди ва қурмоқда, бошқа мамлакатлардан келган бир неча ўн минг мутахассис бизнинг мамлакатимизда ўқиб, илм олди. Собиқ мустамлакалар ва ярим мустамлакаларни озод қилиш ва миллий тикланиш ишига совет халқининг қўшган ҳиссаси жуда катта. Конференциянинг кўпгина делегатлари бу хусусда миннатдорчилик билан гапирдилар. Вьетнам, Нигерия, Саудия Арабистони ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг вакиллари ўз нутқларида Совет Иттифоқининг миллий озодлик ҳаракатига қатта ёрдам кўрсатаётганлигини уқтириб ўтдилар.

Уч қитъадаги озодлик ҳаракатларини бир-бирига яқинлаштириш эски ва янги мустамлакачиликнинг ҳамма формалари ва кўринишларига қарши, халқларнинг социал, иқтисодий ва маданий тараққиёти учун муваффақиятли кураш олиб боришга реал негиз яратиб беради, деган фикр конференцияда қабул қилинган резолюцияларда очиқ-ойдин ифодаланди. Империализмнинг, аввало, АҚШ империализмининг агрессивлиги кучайиб бораётган вазиятда уч қитъа халқларининг куч ва ғайратларини бирлаштириш зарурлиги конференциянинг асосий ҳужжатида — Бош декларацияда уқтириб ўтилди. Шу асосий ҳужжатда халқлар ўзлари зарур деб топган йўл билан, шу жумладан қуролли кураш йўли билан ҳам ўз озодликларига эришишга ҳақли эканликлари уқтириб ўтилди.

Конференция Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларини иқтисодий жиҳатдан озод қилиш зарур, деб эълон қилди. Гаванадаги учрашувда қабул қилинган ҳужжатларда шу нарса уқтириб ўтилдики, чинакам озодликка эришмоқ учун империалистик зулм ва эксплуатациянинг барча таянчларини емириб ташлаш, чуқур социал-иқтисодий ўзгаришларни амалга ошириш ва эркин одамлар жамиятини қуриш учун моддий-техника базасини вужудга келтириш зарур. Бунга ривожланаётган мамлакатларнинг ички ресурсларидан энг кўп даражада фойдаланиш, уларнинг бир-бирлари билан ва социалистик мамлакатлар билан яқиндан иқтисодий ҳамкорлик қилишлари орқали эришиш мумкин.

Сиёсий мустақиллик қўлга киритилганлиги империалистлар эгаллаб олган иқтисодий позицияларни ўз-ўзидан, автоматик равишда тугатиши мумкин эмас. Янги мустамлакачилар мана шу позициялардан фойдаланиб ҳамда собиқ мустамлакалар ва ярим мустамлакаларнинг экономикасига суқилиб киришни кучайтириб, Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларининг социал-иқтисодий ривожланишини шу мамлакатлар халқларининг манфаатларига эмас, балки империалистик монополияларнинг манфаатларига мос келадиган йўлга солиб юборишга зўр бериб интилмоқдалар.

Мутлақо равшандирки, бундай шароитда фақат сиёсий ҳамкорликнигина эмас, шу билан бирга, иқтисодий ҳамкорликни ҳам кенгайтириш, империализмга ва янги мустамлакачиликка қарши биргаликда олиб борилаётган курашда уч қитъа мамлакатларининг бир-бирлари билан тажриба айирбошлашлари ва ўзларининг куч-ғайратларини координация қилишлари масаласи ғоят зарур масала бўлиб турибди. Чет эл хусусий капиталларига, энг муҳим хом ашё ва озиқ-овқат товарларини сотиш шартларига, таможня ва валюта-молиявий масалаларга нисбатан муштарак сиёсат ишлаб чиқиш ва уни амалга ошириш иқтисодий мустақилликка тезроқ эришишга ёрдам беради.

Конференцияда қабул қилинган яна бир резолюцияда айтиладики, тинч-тотув яшаш принципи турли социал ва сиёсий системалардаги давлатлар ўртасидаги муносабатларга жорий қилинади. Тинч-тотув яшаш, дейилади мазкур резолюцияда, айрим мамлакатлар ичидаги социал синфлар ўртасидаги, эксплуатация қилинувчилар билан эксплуататорлар ўртасидаги, шунингдек қул қилиб олинган халқлар билан уларни эзувчилар ўртасидаги муносабатларга жорий қилинмайди. Мазкур резолюцияда қайд қилиб ўтилганидек, тинч-тотув яшаш халқларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилашлари принципларига, катта ва кичик барча давлатларнинг суверенитетига қаттиқ риоя қилишни тақозо қилади.

Бизнинг фикримизча, Гаванадаги конференция империализмга қарши курашни кенгайтириш ва чуқурлаштириш йўлида олға томон катта қадам қўйди. Халқларнинг бирдамлик ҳаракати эндиликда тағин ҳам кенгроқ негизда ривожлана беради. Лекин конференциянинг аҳамияти бу билан чекланмайди. Гаванадаги учрашув мана шу ҳаракатда янги, сифат жиҳатдан тағин ҳам юқори босқич бўлди. Конференциянинг ҳужжатларида ҳозирги замондаги уч асосий революцион оқимнинг бирлиги ва бир-бирига боғланганлиги тўғрисидаги муҳим фикр уқтириб ўтилди, миллий озодлик ҳаракати социалистик мамлакатлар, халқаро ишчилар синфи ва демократик ташкилотлар билан жуда чамбарчас ҳамкорлик қилиши зарурлиги эътироф этилди.

Конференцияда совет делегацияси унинг минбаридан беҳуда мунозаралар учун фойдаланишга ва конференцияни низо ҳамда келишмовчиликлар маконига айлантириб юборишга урингланларга кескин равишда қарши чиқди. Делегациямиз ўзининг асосий эътиборини империализмга қарши кучларни бирлаштиришга ҳар томонлама ёрдам беришга, империализмга, эски ва янги мустамлакачиликка қарши ялпи курашни тағин ҳам кенг қулоч ёйдиришга қаратди. Совет делегациясининг конференциядаги позицияси: «Конференциядаги минбар бирлик минбари бўлиши лозим» деган шиорда ифодаланди.

Конференциянинг бориши ва унда қабул қилинган қарорларнинг мазмуни конференция қатнашчиларининг кўпчилиги конференция минбаридан антиимпериалистик кучлар орасини бузиш ва бир-биридан ажратиш эмас, балки шу кучларни жипслаштириш мақсадида фойдаланишга интилганликларини ҳам кўрсатиб турибди.

Турли мамлакатлардаги ҳаракатнинг ривожланиши турли даражада бўлганлиги, ҳозирги замондаги вазиятнинг хилма-хиллиги ва мураккаблиги сабабли рўй берган объектив характердаги қийинчиликларни конференциядаги баъзи қатнашчиларнинг хатти-ҳаракатлари, сохта революцион шиорлар билан ниқобланиб, халқларнинг бирдамлик ҳаракатини парчалашга уринганликлари натижасида туғилган субъектив қийинчиликлар бирмунча кучайтириб юборди. Қийинчиликларга қарамай, конференция муваффақиятли тамомланди. Бу ишда эса, аввало, кубалик дўстларнинг хизмати катта бўлди, чунки улар мана шу халқаро форумни тайёрлаш ва ўтказиш учун катта иш қилдилар.

Конференцияда уч қитъа халқлари — Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг бирдамлик ташкилотини тузишга қарор қилинди. Бу бирдамлик ташкилотининг ижроия секретариати вақтинча Гаванада туради. Уч қитъанинг иккинчи конференциясини 1968 йилда Қоҳирада ўтказишга қарор қилинди.

Кубалик дўстларнинг яхши кутиб олганликларига ва меҳмондўстликларига чексиз миннатдор бўлиб, уч қитъа халқларининг форуми империализм, эски ва янги мустамлакачиликнинг ёвуз кучларига қарши халқларнинг биргаликда олиб бораётган курашида муҳим босқич бўлиб қолишига қатъий ишонч билан Гаванадан қайтиб келдик.

(«ПРАВДА» 28 январь).

Партия конференцияларида

ИСТИҚБОЛ УФҚЛАРИ

Республикамиз пойтахти районларида партия конференциялари бўлиб ўтяпти. Уларда социалистик саноатимизни янада ривожлантириш, техника тараққиёти учун кураш, янги кишини тарбиялаш масалалари кенг муҳокама қилиняпти. Айниқса саноатни ривожлантиришнинг муҳим проблемаларини ҳал қилиш тадбирларини белгилаб берган КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш конференция делегатларининг диққат марказида турибди.

Тошкент шаҳрининг Фрунзе район партия конференциясида райком секретари М. Муллаевнинг ҳисобот докладида, сўзга чиққан делегатларнинг нутқларида район корхоналари коллективлари эришган муваффақиятлар, бошланғич партия ташкилотларининг ишлаб чиқариш масалалари билан конкрет шуғулланаётгани таъкидлаб ўтилди. Дарҳақиқат, район саноати ўтган ҳисобот даврида бирмунча муваффақиятларга эришди. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва марказлаштириш соҳасида анчагина тадбирлар амалга оширилди. Бир неча тарқоқ, майда корхоналар базасида абразив ва қурилиш буюмлари комбинати ҳамда ёғочни қайта ишлаш заводи ташкил этилди. Темир-бетон заводи реконструкция қилиниб, ишга туширилди. Тўқимачилик машинасозлиги махсус конструкторлик бюроси ва «Таштекстильмаш» заводи ҳамкорликда юқори унумли 23 хил ускуна тайёрлаб ишлаб чиқаришга жорий қилдилар.

Лекин саноат корхоналари ва бошланғич партия ташкилотлари ишида анча камчиликлар бор. Айрим корхоналар ишлаб чиқариш планларини бажармаяпти. Масалан, резина буюмлари заводи давлат топшириқларини бажармади. Тўқимачилик комбинати эса, маҳсулот сифатини бирмунча ёмонлашишига йўл қўяяпти. Районда капитал қурилишига ажратилган маблағлар сусткашлик билан ўзлаштириляпти. Лойиҳалаш институтлари, қурилиш ташкилотлари, савдо ва медицина муассасалари партия ташкилотлари меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнаткашларга хизмат кўрсатишни намунали ташкил этиш билан астойдил шуғулланмаётирлар. Ҳисобот доклади юзасидан сўзга чиққан делегатлардан — тўқимачилик комбинати партия комитетининг секретари А. Пивкина, абразив буюмлар комбинатининг директори Т. Эргашев, «Таштекстильмаш» заводи цех партия ташкилотининг секретари С. Нурматов ва бошқа ўртоқларнинг нутқларида партия ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш соҳасидаги ишлари ҳақида фактлар келтирилди.

Фрунзе район партия конференциясида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Рашидов иштирок қилди ҳамда нутқ сўзлади. Район партия комитетининг Пленуми бўлиб, унда ўртоқ Т. Акимова район партия комитетининг биринчи секретари, М. Қурбонов, Н. Захарина ўртоқлар райком секретарлари қилиб сайландилар.

Киров район партия конференцияси ҳам уюшқоқлик билан ўтди. Унда райком ҳамда бошланғич партия ташкилотлари фаолиятидаги ибратли тажрибалар таъкидлаб ўтилди, партиявий-ташкилий ишлар соҳасида йўл қўйилган камчиликлар қаттиқ танқид қилинди. Район партия ташкилотининг ўтган ҳисобот даври ичида қилган ишлари юзасидан райкомнинг биринчи секретари ўртоқ А. Каприелов доклад қилди. Докладчи ҳамда делегатларнинг сўзларида район саноатининг ўтган етти йиллик, шунингдек 1965 йилда эришган муваффақиятлари, бундан кейинги истиқболларига доир конкрет мулоҳазалар билдирилди.

Райондаги «Узбексельмаш», инструментал, подшипник заводлари, «Юлдуз» фирмаси, нон-кондитер комбинати ва бир қатор корхоналарнинг партия ташкилотлари маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, янги кишини тарбиялаш соҳасида ибратли тажрибаларни қўлга киритишган. Лекин айрим бошланғич партия ташкилотлари ўз коллективларини меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, давлат топшириқларини ортиғи билан бажаришга керагича сафарбар қилмайдилар.

Ишлаб чиқаришнинг янги системасига ўтиш партия ташкилотларидан зўр ташаббускорлик, партиявий-ташкилий ишларни тағин ҳам кучайтиришни талаб қилади. Бу ҳақда «Ўзбексельмаш» заводи партия комитетининг секретари С. Свистунов, пайпоқ-трикотаж фабрикасининг мастери Л. Айдарова, район комсомол комитетининг секретари Х. Солихов ва бошқа ўртоқлар куйиниб гапирдилар.

Конференцияда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ё. С. Насриддинова нутқ сўзлади. Киров район партия комитетининг пленумида Ш. С. Аҳмадалиева райкомнинг биринчи секретари, П. И. Подкопов, Л. Ш. Бекульбекова ўртоқлар эса секретарлари қилиб сайландилар.

Чилонзор — республикамиз пойтахтининг янги, тобора гўзаллашиб бораётган навқирон районидир. Бу ерда янги-янги турар жойлар, жамоат бинолари қад кўтаряпти, йирик корхоналар, қурилиш ташкилотлари ишлаб турибди. Бу коллективлар партия ташкилотларининг иши, район партия комитетининг фаолияти куни кеча бўлиб ўтган район партия конференциясида кенг муҳокама қилинди. Райкомнинг биринчи секретари ўртоқ О. Соқиевнинг ҳисобот доклади партия ташкилотларининг ишлаб чиқаришга оқилона раҳбарлик қилиши, янги, коммунистик куртакларни тобора кенгроқ илдиз оттириш масалаларига қаратилди. Район саноати 1965 йил планини 103,2 процентга бажарди. Пландан ташқари 2 миллион сўмликдан ортиқроқ маҳсулот тайёрланди. Бу улкан муваффақиятда сут комбинати, 3- нон заводи, 2- автобаза, «Водоканал» тресты коллективлари, бошланғич партия ташкилотларининг ҳиссаси катта. Районнинг энг йирик қурилиш ташкилоти — 153- қурилиш тресты коллективи ўз фаолиятида бирмунча ижобий натижаларга эришяпти. Лекин район партия комитети, корхона ва қурилиш ташкилотларининг коммунистлари бартараф қилиши лозим бўлган камчиликлар бор. Бундан кейинги асосий эътибор ана шу нуқсонларни тезроқ тугаллашга қаратилади.

Чилонзор район партия конференцияси ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг инспектори К. Ғуломова, область халқ контроли комитетининг раиси И. Раҳматов ўртоқлар иштирок этдилар. Район партия комитетининг пленумида ўртоқ О. Соқиев райкомнинг биринчи секретари, Ғ. Қурбонов, В. Юханова ўртоқлар эса райком секретарлари этиб сайланди.

КПСС делегацияси Финляндияга жўнаб кетди

Финляндия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат В. В. Гришин (делегация бошлиғи), КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари А. С. Беляков, КПСС Ленинград шаҳар Куйбишев район комитетининг биринчи секретари Т. И. Ждановалардан иборат КПСС делегацияси Финляндия Коммунистик партияси XVI съездининг ишида қатнашмоқ учун 28 январда самолётда Хельсинкига жўнаб кетди.

* * *

КПСС делегацияси шу куниёқ Хельсинкига етиб келди.

Хельсинки аэродромида совет делегациясини Финляндия Компартиясининг раиси А. Аалтонен билан Бош секретарь В. Песси бошчилигида Финляндия Компартиясининг раҳбарлари кутиб олишди.

(ТАСС).

Самимий кутиб олганингиз учун ташаккур

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми яқинда Ўзбекистонга келиб кетган Марказий Африка Республикасининг вице-президенти Марсель Дузимадан мактуб олди.

Марсель Дузима ўзини ва ўзининг йўлдошларини республика раҳбарлари самимият билан кутиб олганликлари учун ташаккур билдирди. Марказий Африка Республикасининг вице-президенти Ўзбекистонда бўлган кунларини эслаб, бу ерда «касби-кори қандай бўлишидан қатъи назар, ҳар бир гражданнинг чин юракдан ва бор кучини ишга солиб умумий ишни бажаришда қатнашаётганлиги» менда катта таассурот қолдирди, деб ёзади. (ЎзТАГ).

Тошкентдаги пиллакашлик фабрикаси коллективи москвалик ва ленинградлик саноат корхоналари ишчи ва хизматчиларининг ташаббусига қўшилиб, хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфламоқда. Фотомухбиримиз А. Тўраев олган юқоридаги суратда ана шу корхонанинг илғор, ташаббускор ишчиларидан Нури Муродбекова.

Ўнгдаги суратда эса Қашқадарё областидаги «Ҳужум» бадиий каштачилик фабрикасининг пешқадам ишчиларидан Шарофат Сафиева ва Гулчеҳра Хўжаева ўртоқлар.

Б. Мазур фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

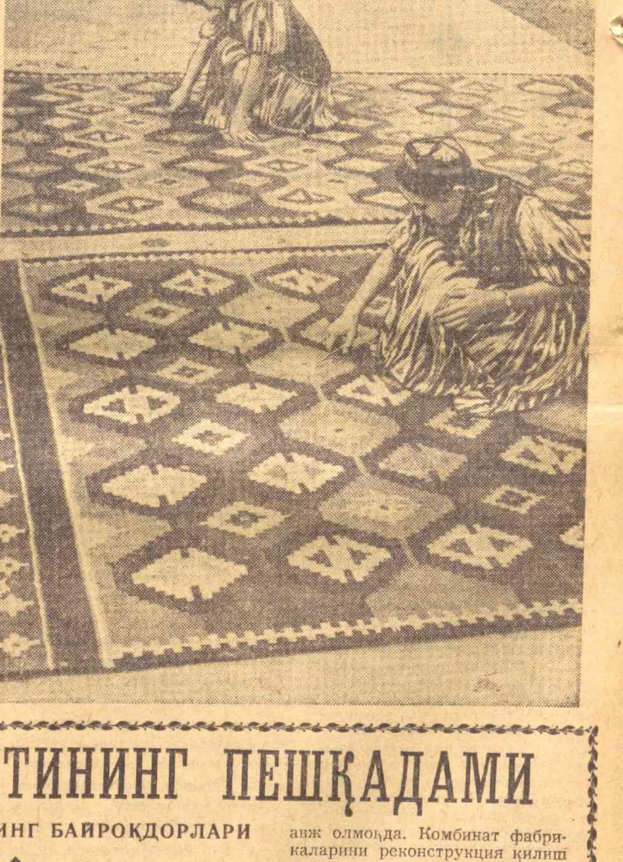

ТЎҚИМАЧИЛИК САНОАТИНИНГ ПЕШҚАДАМИ

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИНИНГ БАЙРОҚДОРЛАРИ

Ватанимиздаги энг йирик тўқимачилик корхоналаридан бири — Тошкент тўқимачилик комбинати коллективи ўтган етти йилликда катта меҳнат зафарларини қўлга киритди. Тўқимачилар етти йиллик топшириққа қўшимча 48 миллион метр газлама ва 20 миллион метр хом сурп ишлаб чиқардилар. Бу, 16 миллион хотин-қизни кийинтириш учун етарли.

Ўтган етти йил корхона коллективи учун техника тараққиёти даври бўлди. Кейинги 2-3 йил ичида комбинатда 1116 та «АТ-100-5М» маркали замонавий автомат тўқув станоги, 164 та юқори унумли йигирув машинаси, 200 та тараш машинаси ва бошқа кўплаб ускуналар эскирган механизмлар ўрнини эгаллади.

Корхонанинг газламага гул босиш фабрикасида Ватанимизда ва чет эл фирмаларида ишланган энг замонавий пардозлаш ускуналаридан 16 таси ўрнатилди. Эски ускуналар ўрнига янгиларининг ўрнатилиши меҳнат унумдорлигини оширишга йўл очди. Йигирув соҳасида ускуналар унумдорлиги 595 килономердан 640 килономерга ошди. Эски тўқув станогида соатига 3,98 метр газлама тўқилган бўлса, янги станокларда 4,44 метр газлама ишлаб чиқарилаётир.

Ускуналарни рационал ўрнатиш, уларни тўғри ва ишлашга янада қулай қилиб жойлаштириш анчагина майдонни тежаш, шу ҳисобга бир қанча янги станок ҳамда машиналар ўрнатиш имконини берди. Шунингдек, корхонада кўп қўл меҳнати талаб қиладиган ишлар механизациялаштирилди ва автоматлаштирилди. Етти йил ичида корхонанинг 22 участкаси тўла механизациялаштирилди. Ҳозир пахта, калава, арқоқ, хом сурп, металл, тара ҳамда кўпгина бошқа хил маҳсулот ва хом ашёлар ташувчи осма йўлларнинг умумий узунлиги 5100 метрга етди. Механизациялаштирилган йўлларининг узунлиги жиҳатидан комбинат мамлакат тўқимачилик корхоналари ўртасида биринчи ўринни эгаллаб турибди.

11 мингдан ортиқ технология ускуналари қайта тикланди ва такомиллаштирилди. Фақат шу ҳисобдан комбинат 2 миллион сўм тежади. Кўплаб машина ва станокларнинг қисмларини модернизациялаш билан бирга, корхонада металл ўрнига капрон, пластмассадан деталлар тайёрлаш ўзлаштирилди. Бу эса юзлаб тонна қимматбаҳо қора ва рангли металл тежаш, арзон, чидамли, енгил ҳамда қулай бўлган капрон, пластмасса деталлардан фойдаланиш имконини берди.

Корхона ижодкорлари техника тараққиётига катта ҳисса қўшдилар. 3 миллион сўмлик фойда берадиган таклиф киритиш мажбуриятини олган рационализаторлар 7 йил ичида 5436 та янгилик жорий этишди. Бу эса йилига 4 миллион сўмлик иқтисодий фойда келтиради. Шу янгиликлар ҳисобига меҳнат унумдорлиги йигирув соҳасида 1958 йилга нисбатан 135 дан 155 килономерга, тўқув ишлаб чиқаришида эса соатига 11.384 арқоққа кўпайди. Тўқув соҳасида меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича комбинат Совет Иттифоқининг энг илғор корхоналари эришаётган кўрсаткичдан анча олдинда бормоқда.

Корхонада янги техникани кенг жорий этиш учун кураш авж олмоқда. Комбинат фабрикаларини реконструкция қилиш давом этмоқда. Замонавий ускуналар билан жиҳозланган янги ип фабрикаси ишга туширилади. Комбинатнинг пардозлаш фабрикаси ҳам реконструкция қилинади. Шундан сўнг корхонанинг иш унумдорлиги янада ошади.

Беш йилликда мамлакатимиз аҳолисигина эмас, балки чет эллик харидорлар ҳам корхонанинг камалакдай рангбаранг газламаларини, 144 рангда товланиб чиқаётган ипларини кўплаб олишга муяссар бўладилар

А. РИЗАЕВ,
Тошкент тўқимачилик комбинати техника бўлимининг бошлиғи.

А. ВАЛИЕВ,
«Тўқимачилар овози» кўп тиражли газетасининг ходими.

14 КОМИССАР ХОТИРАСИ

Тошкентдаги Округ офицерлар уйи театри саҳнасида 14 Туркистон комиссарлари хотирасига бағишланган «Абадий барҳаёт инсонлар» номли спектакль - композициянинг премьераси бўлди. Ўзбек давлат филармониясининг хор капелласи ижро этган бу янги асар автори ва режиссёри К. Немировскийдир. Композиция музикасини ёш композитор Э. Қаландаров ёзган. Текстларни В. Болотин маҳорат билан ўқиди.

Н. ИНОҚОВ.
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ТЕНГДОШЛАР

ДЎСТЛИК, АҲИЛЛИК ҲАҚИДА

Ўқишнинг тўртинчи куни эди. Қўнғироқ чалиндиям, Комилдан дарак бўлмади. Дарс бошланди, унинг ўрни бўш эди. Синфдаги 28 ўқувчининг кўзи бўш ўринга тушганда бир-бирига савол назари билан қараб, ташвишли елка қисиб қўйишарди. Ниҳоят танаффусга қўнғироқ чалинди, лекин синфдан ҳеч ким ташқари чиқмади. Болалар тўпланиб Комилнинг дарсга келмаганининг сабабини суриштира бошладилар. «Дадамнинг аҳволи оғир» деяётган эди. Дарров хабар олайлик», — деди ўспиринлардан бири. Улар ўқитувчидан рухсат олиб, Саидбахромни Комилнинг уйига юборишди.

Йигитча тез қайтди. У синфга бошини қуйи солиб кирди.

— Комилнинг дадаси вафот этибди.

Ҳамма жим қолди.

— Борамиз, ҳаммамиз борамиз, — қарор қилишди тенгдошлар.

Комилнинг қайғусидан қаттиқ ҳаяжонланган унинг дўстлари тезроқ етиб бориш, унинг дардига шерик бўлиш, қайси йўл билан бўлмасин ўртоқларининг оғирини енгил қилиш истагида эдилар.

Улар синф раҳбари, маслаҳатгўйлари Карим акани уйидан топиб келишди. Синф раҳбари билан биргаликда Комилникига йўл олишди.

Йўлда кетатуриб:

— Сизга бир маслаҳатимиз бор, — деб қолишди болалар ўқитувчига: — Комилнинг оиласи муҳтож эмаску-я, шундай бўлса ҳам биз шунга қарор қилдик. Жамғармамизда юз сўмдан ортиқ пулимиз бор. Колхозда ёрдамга чиққанимизда, оталиққа олган боғчани ремонт қилиб берганимизда мукофотга олган пулимиз. Ўша пуллар турибди. Бизнинг номимиздан шуни Комилнинг оиласига берсангиз, — илтимос қилишди болалар. Ўқитувчи саросимада қолди. Ўспиринлар астойдил гапиришарди. Уларнинг илтимосини рад этса ранжиб қолишлари мумкин.

— Қандай бўларкин, Комилга оғир ботмасмикан, — болаларга синовчан назар ташлади синф раҳбари.

— Сиз шу томонини тушунтириб айтасиз-да! — сўзларида қаттиқ туришди болалар.

Синфдошлар ўртоғининг дардига шерик бўлдилар. Қизлар эса Комилнинг онаси ёнига боришди, ҳамдард бўлишди. «Шунча кўп яхши дўстлари бор экан боламни», дилидан ўтказди она ва уларга қараб: «шундай кунда ўртоқларингдан кўнгил сўраб келибсизлар раҳмат, болаларим», деди миннатдор бўлиб она.

Бу воқеани яқинда Тошкентдаги 82-мактабнинг 11-синф раҳбари Карим Маҳкамов сўзлаб берган эди. Комилнинг синфдошлари ҳозир ҳам унинг уйига тез-тез бориб туришар экан. Ўртоқларининг дарслардан қолиб кетмаслиги учун қайғуришаркан, ҳозир Комил аввалгидай яхши ўқир экан.

— Мабодо 8-Март, Янги йил, хуллас шунга ўхшаш маросимларда келиб қолсангиз ўғил-қизларимизнинг бир-бирини самимий табриклашлари, бир-бирларига китобми, значокми, иш қилиб кўнглига мос совға тақдим этишаётганининг устидан чиқасиз, дейди ўқитувчи фахрланиб. Мактаб партасидан бошланган бундай аҳиллик, дўстликнинг келажакда яхши мевалар бериши турган гап.

Ф. УСМОНОВА.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИДА

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТИДА 1965 ЙИЛ 24 ДЕКАБРДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ХАБАРГА КУРА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ УСТАВИНИНГ 21 МОДДАСИГА МУВОФИҚ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ИЛМИЙ МУАССАСАЛАР, ЎҚУВ ЮРТЛАРИ, КОРХОНАЛАР, ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИ ВА ОЛИМЛАР ТОМОНИДАН КЎРСАТИЛГАН ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ АЪЗОЛИГИГА (АКАДЕМИК) ВА КОРРЕСПОНДЕНТ АЪЗОЛИГИГА РЎЙХАТГА ОЛИНГАН НОМЗОДЛАРНИ ХАБАР ҚИЛАДИ.

ҲАҚИҚИЙ АЪЗОЛИККА (АКАДЕМИК)

ФИЗИКА-ТЕХНИКА ВА МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ БЎЛИМИ БЎЙИЧА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
СИРОЖИДДИНОВ Саъди Ҳасанович	Математика	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети эҳтимоллик назарияси кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиумининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, физика математика фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институтининг илмий совети, Улуғбек номли Фарғона Давлат педагогика институти, Ўзбекистон ССР Фанлар академикларидан Т. А. Саримсоқов, М. Т. Ўрозбоев, СССР Фанлар академиясининг академиги М. А. Лаврентьев.
ҚОБУЛОВ Васил Қобулович	Математика	Тошкент Политехника институти математик ҳисоблаш-ҳал этиш қурилмалари кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА Механика институти ва Ҳисоблаш Марказининг директори, математик кибернетика лабораториясининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, физика математика фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Механика институти ва Ҳисоблаш Марказининг илмий совети, ЎзССР ФА академиги М. Т. Ўрозбоев.
АРЖАНИХ Иван Семёнович	Математика	ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институти математик анализ бўлимининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, физика математика фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институти илмий совети ва Улуғбек номли Фарғона Давлат педагогика институтининг илмий совети.
РОМАНОВ Николай Павлович	Математика	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети алгебра ва рақамлар назарияси кафедрасининг мудири, физика-математика фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети механика-математика факультетининг илмий совети.
ҲОМИДХОНОВ Музаффар Зоҳидхонович	Механика ва автоматика	Ўзбекистон Энергетика ва автоматика илмий текшириш институти автоматлаштирилган электропривод лабораториясининг мудири, Тошкент Политехника институти автоматика ва телемеханика кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА Президиумининг Бош илмий секретари, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, техника фанлари доктори, профессор.	Тошкент Политехника институти инженер-физика ва энергетика факультетларининг илмий совети, СССР Фанлар академиясининг академиги В. С. Кулебакин.
ШЧЕГЛОВ Владимир Петрович	Астрономия	ЎзССР ФА Тошкент астрономик обсерваториясининг директори ва вақт бўлимининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, физика-математика фанлари доктори, профессор.	СССР Фанлар академияси Бош Астрономик обсерваториясининг илмий совети, СССР Фанлар академияси Астрономия совети, ЎзССР ФА Тошкент астрономик обсерваториясининг илмий совети, СССР Фанлар академиясининг академиги А. А. Михайлов.
ХОЖИНОВА Мақсуда Аъзамовна	Пахта технологияси	Тошкент Тўқимачилик институтининг ректори ва тўқимачилик материалшунослиги кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, физика-математика фанлари доктори, профессор.	Тошкент Тўқимачилик институти илмий совети.
ПОПОВ Владимир Иванович	Геология	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг илмий совети, Озарбайжон ССР Фанлар академияси геология институти, Табиий газлар илмий текшириш институти Ўрта Осиё филиали, ЎзССР Геология министрлиги.
КЕНЕСАРИН Натай Азимхонович	Геология	СССР Геология министрлиги Гидрогеология ва инженерлик геологияси институтининг директори ва чўллар геологияси лабораториясининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	СССР Геология министрлиги Гидрогеология ва инженерлик геологияси институтининг илмий совети.
АКРАМХЎЖАЕВ Обид Муродович	Геология	СССР Геология министрлиги Геология ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш институтининг директори ва литология лабораториясининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	СССР Геология министрлиги Геология ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш институти илмий совети, СССР Геология министрлиги нефть ва газ саноати институти, «Ферганaнефтегаз» бирлашмаси, «Каракалпакнефтегазразведка» тресты, Озарбайжон ССР Геология министрлиги, Бутуниттифоқ табиий газ илмий текшириш институти Ўрта Осиё филиали, Ўз ССР Геология министрлиги «Каршинефтегазразведка» тресты.
ГУБИН Виктор Иванович	Геофизика	ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институтининг амалий математика бўлими мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, физика математика фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институтининг илмий совети.
БУГАЕВ Виктор Антонович	Геофизика	СССР Гидрометеорологик илмий-текшириш марказининг директори, география фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА В. И. Романовский номли Математика институтининг илмий совети.
ЖОРЖИО Виктор Антонович	Геофизика	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети оқимлар бўйича проблематик лабораториянинг раҳбари, география фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети, физика факультетининг илмий совети.

ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ ВА БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ БЎЛИМИ БЎЙИЧА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
ЦУКЕРВАНИК Исаак Платонович	Органик химия	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети химия факультети органик химия кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, химия фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети химия факультетининг илмий совети.
АҲМЕДОВ Карим Содиқович	Коллоид химия	ЎзССР ФА Химия институти директори, коллоид химияси лабораториясининг мудири ва В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети химия факультети коллоид химия кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА Президиумининг аъзоси, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, химия фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Химия институтининг илмий совети, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети химия факультетининг илмий совети.
УСМОНОВ Ҳамдам Усмонович	Полимерлар химияси	СССР Химия саноати министрлиги Химия ва пахта целлюлозаси технологияси илмий текшириш институтининг директори, целлюлоза физика-химияси лабораториясининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, химия фанлари доктори, профессор.	СССР Химия саноати министрлиги Химия ва пахта целлюлозаси технологияси институтининг илмий совети, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети химия факультетининг илмий совети.
ТУРАҚУЛОВ Ёлқин Холматович	Биохимия	СССР Медицина фанлари академияси Ўлка медицинаси Ўзбекистон институти биохимия лабораториясининг мудири, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биохимия ва биофизика кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА Зоология ва паразитология институти биохимия ва биофизика бўлимининг мудири, ЎзССР Фанлар академиясининг вице-президенти, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, биология фанлари доктори, профессор.	СССР Медицина фанлари академияси Ўлка медицинаси Ўзбекистон институтининг илмий совети, ЎзССР ФА Зоология ва паразитология институтининг илмий совети, ЎзССР ФА Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг илмий совети, Тошкент Давлат медицина институти рентгенология ва медицина радиологияси кафедраларининг умумий йиғилиши, Н. А. Семашко номли Ўзбекистон Курортология ва физиотерапия илмий текшириш институтининг илмий совети.
ЛАПИН Лев Николаевич	Биохимия	Алишер Навоий номли Самарқанд Давлат университети инсон ҳамда ҳайвонлар физиологияси ва биохимияси кафедрасининг консультанти, биология фанлари доктори, профессор.	Алишер Навоий номли Самарқанд Давлат университетининг илмий совети.
САИДОВ Жўра Камолович	Ботаника	ЎзССР ФА Ботаника институтининг директори ва ўсимликлар анатомияси ва морфологияси лабораториясининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, биология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Ботаника институтининг илмий совети, ЎзССР ФА Ўсимликлар эксперементаль биологияси институтининг илмий совети.
РУСАНОВ Федор Николаевич	Ботаника	ЎзССР ФА Ботаника боғининг директори, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, биология фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Ботаника боғининг илмий совети, ЎзССР ФА Ўсимликлар эксперементаль биологияси институтининг илмий совети.
БУРИГИН Вадим Анатольевич	Ботаника	Тошкент Қишлоқ хўжалиги институти ботаника кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА Ботаника институти чўллар зонаси ўсимликлар биологияси ва экологияси бўлимининг мудири, биология фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Ботаника институтининг илмий совети, Тошкент Қишлоқ хўжалик институтининг илмий совети, ЎзССР ФА Ўсимликлар эксперементаль биологияси институтининг илмий совети.
ГРАНИТОВ Ипполит Иванович	Ботаника	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультети ўсимликлар геоботаникаси ва систематикаси кафедрасининг мудири, биология фанлари доктори, профессор	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг илмий совети.
РИЖОВ Сергей Николаевич	Тупроқшунослик	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети тупроқшунослик кафедрасининг мудири, Ленин орденли Бутуниттифоқ Пахтачилик илмий текшириш институти (СоюзНИХИ) тупроқ ва ғўзанинг сув режими лабораториясининг мудири, ВАСХНИЛнинг корреспондент аъзоси, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг илмий совети, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги Тупроқшунослик институтининг илмий совети, Ленин орденли Бутуниттифоқ Пахтачилик илмий текшириш институти (СоюзНИХИ)нинг илмий совети, ЎзССР ФА Ўсимликлар эксперементаль биологияси институтининг илмий совети.
КУГУЧКОВ Даниил Миронович	Тупроқшунослик	В. В. Куйбишев номли Самарқанд Қишлоқ хўжалик институти тупроқшунослик кафедрасининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.	В. В. Куйбишев номли Самарқанд Қишлоқ хўжалик институти.
ПАНКОВ Михаил Александрович	Тупроқшунослик	Тошкент қишлоқ хўжалик институти тупроқшунослик кафедрасининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.	Тошкент Қишлоқ хўжалик институтининг илмий совети.
ОТАХОНОВ Эргаш Исабоевич	Медицина	Тошкент Давлат медицина институти санитария-гигиена ва педиатрия факультетлари ички касалликлар пропедевтика кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, СССР медицина фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Ўзбекистон гемотология ва қон қуйиш институтининг илмий совети, Грузия ССР Тбилиси Давлат медицина институтининг илмий совети, Грузия ССР С. С. Вирсаладзе номли медицина паразитологияси ва тропик медицина институтининг илмий совети, Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети.
МУСАБОЕВ Исҳоқ Қурбонович	Медицина	Тошкент Врачлар малакасини ошириш институти юқумли касалликлар кафедрасининг мудири, Эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар институти директорининг ўринбосари, СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институтининг илмий совети, Эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар институтининг илмий совети, Андижон Давлат медицина институтининг илмий совети. Тошкент Врачлар малакасини ошириш институтининг илмий совети.
АСҚАРОВ Акбар Асқарович	Медицина	Тошкент Давлат медицина институти даволаш факультети факультет терапияси кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Тошкент Врачлар малакасини ошириш институтининг илмий совети, СССР Фанлар академияси Ўзбекистон ўлка медицина институтининг илмий совети, Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети, Андижон Давлат медицина институтининг илмий совети.
АЛЕКСАНДРОВ Георгий Николаевич	Медицина	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институти топографик анатомия ва оператив хирургия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институтининг илмий совети, Андижон давлат медицина институтининг илмий совети.
ИСМОИЛОВ Носир Исмоилович	Медицина	Тошкент Давлат медицина институти даволаш факультети ички касалликлар пропедевтикаси кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор.	Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети.
УМИДОВА Зулфия Иброҳимовна	Медицина	Тошкент Давлат медицина институти даволаш факультети госпиталь терапияси кафедрасининг мудири, СССР медицина фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор.	Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети.
НАЖМИДДИНОВ Турсун Хўжаевич	Медицина	Тошкент Давлат медицина институти юқумли касалликлар кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети.

ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР БЎЛИМИ БЎЙИЧА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
ҒУЛОМОВ Яҳё Ғуломович	Археология	ЎзССР ФА Тарих ва археология институти Ўзбекистоннинг октябргача бўлган даври тарихи бўлимининг мудири, қадимги ва ўрта аср тарихи секторининг мудири, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, тарих фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Тарих ва археология институтининг илмий совети.
РАЖАБОВ Юнус	Музика тарихи	Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитети халқ чолғу асбоблари оркестрининг раҳбари.	Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитети, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги Санъатшунослик институтининг илмий совети, Ўзбекистон Композиторлар союзи правлениеси.
ЗОҲИДОВ Воҳид Йўлдошевич	Философия	Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги Санъатшунослик институтининг директори, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, философия фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги Санъатшунослик институтининг илмий совети. ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институтининг илмий совети, «Ўзбекистон маданияти» газета редакцияси.
ХОНАЗАРОВ Кўчқор Хоназарович	Философия	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институтининг директори, философия фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти илмий совети, ЎзССР ФА Философия ва ҳуқуқ институтининг илмий совети.
АБДУШУКУРОВ Рустам Ҳакимович	Философия	ЎзССР ФА Философия ва ҳуқуқ институти философия кафедрасининг мудири, философия фанлари доктори.	ЎзССР ФА Философия ва ҳуқуқ институтининг илмий совети.
АМИНОВ Олим Мўминович	Экономика	Тошкент Халқ хўжалиги институти сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири, экономика фанлари доктори, профессор.	Тошкент Халқ хўжалиги институти илмий совети, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети сиёсий иқтисод кафедраси.
БЕДРИНЦЕВ Кирилл Николаевич	Экономика	ЎзССР ФА Экономика институти ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш ва иқтисодий районлаштириш бўлимининг мудири, Республика ишлабчиқариш кучларини ўрганиш советининг раис ўринбосари, ЎзССР ФА ижтимоий фанлар бўлими бюросининг раис ўринбосари, ЎзССР ФА Президиумининг аъзоси, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, экономика фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Экономика институтининг илмий совети.
НУЪМОНОВ Комил Нуъмонович (Яшин).	Адабиёт	Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси.	Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси ва «Ўзбекистон маданияти» газета редакцияси.
Абдулла ҚАҲҲОР	Адабиёт	Ёзувчи.	Муқимий номли Қўқон Давлат педагогика институтининг илмий совети.
АБДУЛЛАЕВ Воҳид Абдуллаевич	Адабиётшунослик	Алишер Навоий номли Самарқанд Давлат университетининг ректори, ЎзССР ФА корреспондент аъзоси, филология фанлари доктори, профессор.	Алишер Навоий номли Самарқанд Давлат университетининг илмий совети.

КОРРЕСПОНДЕНТ АЪЗОЛИККА

ФИЗИКА-ТЕХНИКА ВА МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ БЎЛИМИ БЎЙИЧА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
АШРАБОВ Аббос Бобоевич	Механика ва автоматика	Тошкент Политехника институти қурилиш факультетининг декани, инженерлик конструкциялари кафедрасининг мудири, техника фанлари доктори, профессор.	Тошкент Политехника институти қурилиш факультетининг илмий совети.
КОШЕВНИКОВ Георгий Антонович	Механика ва автоматика	Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти механизмлар ва машиналар деталлари назарияси кафедрасининг мудири.	Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг илмий совети, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий текшириш институтининг илмий совети, Бутуниттифоқ машина-трактор паркини ремонт ва эксплуатация қилиш илмий-текшириш технология институти Ўрта Осиё филиалининг илмий совети.
РАҲИМОВ Ғофир Раҳимович	Энергетика	Тошкент Политехника институти электротехника назарий асослари кафедрасининг мудири, техника фанлари доктори, профессор.	Тошкент Политехника институти инженер-физика ва энергетика факультетларининг илмий совети.
ШУППЕ Георгий Николаевич	Физик электроника	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети электрофизика кафедрасининг мудири, физика математика фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети физика факультетининг илмий совети.
ҲАМРОБОЕВ Иброҳим Ҳамробоевич	Геология	ЎзССР ФА Ҳ. М. Абдуллаев номли Геология ва геофизика институтининг директори, петрология ва метоллогения бўлимининг мудири, геология-минерология фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Ҳ. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институтининг илмий совети.
БОЙМУҲАМЕДОВ Ҳосил Нурматович	Геология	Тошкент политехника институтининг фан бўйича проректори, фойдали қазилмалар кафедрасининг мудири, геология-минерология фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон ССР Геология министрлиги, Тошкент политехника институти геология-разведка факультетининг илмий совети.
ИСАМУҲАМЕДОВ Эргаш Мусаевич	Геология	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультети петрография ва фойдали қазилмалар кафедрасининг мудири, геология-минерология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг илмий совети.
БАБАЕВ Аршавир Григорьевич	Геология	СССР Геология Министрлиги Геология ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш институти палеогеография бўлимининг раҳбари, геология-минерология фанлари доктори, профессор.	СССР Геология министрлиги Геология ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш институтининг илмий совети, Ўзбекистон ССР Геология Министрлигининг «Каршинефтегазразведка» тресты, Ўзбекистон ССР Геология министрлиги «Каракалпакнефтегазразведка» тресты.

(Охири тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИДА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
КРИЛОВ Михаил Михайлович	Геология	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети гидрогеология кафедрасининг мудири, фильтрлаштириш проблематик лабораториясининг раҳбари, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг илмий совети.
МИРКАМОЛОВА София Ҳамидовна	Геология	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети палеонтология кафедрасининг мудири ва стратиграфия ва геохронология проблематик лабораториясининг раҳбари, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг илмий совети.
ИСЛОМОВ Асқар Исломович	Геология	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети умумий геология кафедрасининг мудири, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг илмий совети.
ФЕДОРЧУК Виктор Парфентьевич	Геология	СССР Геология министрлиги Ўрта Осиё геология ва минерал хом ашё илмий-текшириш институти директорининг фан бўйича ўринбосари, методика ва геология-разведка ишлари секторининг раҳбари, геология-минералогия фанлари доктори.	СССР Геология министрлиги Ўрта Осиё геология ва минерал хом ашё илмий текшириш институтининг илмий совети.
ШЕХТМАН Павел Александрович	Геология	СССР Геология министрлиги Ўрта Осиё геология ва минерал хом ашё илмий-текшириш институти разведка методикаси бўлимининг раҳбари, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	СССР Геология министрлиги Ўрта Осиё геология ва минерал хом ашё илмий текшириш институтининг илмий совети.
БОБОЕВ Қурбонали Латипович	Геология	СССР Геология министрлиги Ўрта Осиё геология ва минерал хом ашё илмий текшириш институтининг директори, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.	СССР Геология министрлиги Ўрта Осиё Геология ва минерал хом ашё илмий текшириш институтининг илмий Совети.

ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ ВА БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ БЎЛИМИ БЎЙИЧА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
МАРКМАН Александр Львович	Аналитик химия	Тошкент политехника институти аналитик химия кафедрасининг мудири, ЎзССР ФА Ўсимлик моддалари химияси институти мой химияси лабораториясининг мудири, химия фанлари доктори, профессор.	Тошкент Политехника институти химия технология факультетининг илмий совети, ЎзССР ФА Ўсимлик моддалари химияси институтининг илмий совети.
ТОЛИПОВ Шукур Толипович	Аналитик химия	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети химия факультетининг декани ва аналитик химия кафедрасининг мудири, химия фанлари доктори, профессор.	Қозогистон Давлат университетининг илмий Совети, В И Ленин номли Тошкент давлат университети химия факультетининг илмий совети.
СУЛТОНОВ Абдулла Султонович	Органик химия	СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть-химия саноати министрлиги Ўрта Осиё нефтни қайта ишлаш саноати илмий-текшириш институтининг директори ва гидрогенизация процесслар катализаторларини синтез қилиш ва тадқиқ қилиш лабораториясининг мудири, химия фанлари доктори.	СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть-химия саноати министрлиги Ўрта Осиё нефтни қайта ишлаш саноати илмий текшириш институтининг илмий совети.
РИЗАЕВ Наби Убайдуллаевич	Органик химия	Тошкент Политехника институтининг проректори ва полимерлар лабораториясининг раҳбари, техника фанлари доктори, профессор.	Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий текшириш институтининг илмий совети, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта-махсус таълим министрлиги Тошкент Политехника институти химия-технология факультетининг илмий совети.
ТУЛАГАНОВ Ахрор	Гельминтология	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети умуртқасизлар зоологияси кафедраси ва фитогельминтология проблематик лабораториясининг мудири, биология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг илмий совети.
СУЛТОНОВ Муҳаммад Алиевич	Гельминтология	ЎзССР ФА Зоология ва паразитология институти гельминтология лабораториясининг мудири, биология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Зоология ва паразитология институтининг илмий совети.
ЭРГАШЕВ Эркин Ҳамидович	Гельминтология	В. В. Куйбишев номли Самарқанд қишлоқ хўжалик институти паразитология кафедрасининг мудири, биология фанлари доктори.	В. В. Куйбишев номли Самарқанд Қишлоқ хўжалик институти илмий совети, Ўзбекистон ветеринария илмий текшириш институтининг илмий совети.
ДАДАБОЕВ Акрам Дадабоевич	Селекция ва генетика	СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ғўза селекцияси ва уруғчилиги институти Ғўза селекцияси бўлимининг мудири, биология фанлари доктори.	СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Ғўза селекцияси ва уруғчилиги института илмий совети.
СТРАУМАЛ Борис Петрович	Селекция ва генетика	СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Ғўза уруғчилиги ва селекцияси институти Ғўза селекцияси бўлимининг мудири, биология фанлари доктори.	СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Ғўза селекцияси ва уруғчилиги институтининг илмий совети.
СТРУННИКОВ Владимир Александрович	Селекция ва генетика	Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги Ўрта Осиё ипакчилик илмий текшириш институти изотоп лабораториясининг мудири, биология фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг илмий совети, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг илмий совети.
АБДУРАСУЛОВ Жўра Мажидович	Медицина	Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министрлиги рентгенология, радиология ва онкология илмий-текшириш институтининг директори. Тошкент Врачлар малакасини ошириш институти рентгенология ва медицина радиологияси кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Тошкент Врачлар малакасини ошириш институтининг илмий совети, М. И. Калинин номли Андижон Давлат медицина институтининг илмий совети, рентгенологлар ва радиологлар Ўзбекистон илмий жамияти, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги рентгенология, радиология ва онкология институтининг илмий совети, Ўзбекистон гематология ва қон қуйиш илмий текшириш институтининг илмий совети.
АЛИМОВ Шонир Алимович	Медицина	Республика Сил касалликлари илмий текшириш институтининг директори ва клиника бўлимининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Андижон область сил касалликлари диспансерининг медицина совети, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Республика сил касалликлари илмий текшириш институти Наманган филиалининг илмий совети ва республика «Пахтали кўл» сил касалликлари санаторийсининг врачлар совети, Фарғона область фтизиаторлари жамияти, М. И. Калинин номли Андижон давлат медицина институти илмий совети, фтизиаторлар Ўзбекистон жамиятининг правлениеси.
ИСЛОМБЕКОВ Ражаб Қоплонович	Медицина	СССР Медицина фанлар академияси ўлка медицинаси Ўзбекистон институти эндемик бўқоқ лабораториясининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	СССР медицина фанлари академияси ўлка медицинаси Ўзбекистон институти илмий совети, М. И. Калинин номли Андижон Давлат медицина институтининг илмий совети.
МАҲКАМОВ Ғулом Маҳкамович	Медицина	СССР Медицина фанлари академияси ўлка медицинаси Ўзбекистон институтининг директори ва овқатланиш лабораториясининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	СССР медицина фанлари академияси ўлка медицинаси Ўзбекистон институтининг илмий совети.
ШЕВЧЕНКО Федор Иосифович	Медицина	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институти микробиология кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институтининг илмий совети, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги экспериментал медицина паразитологияси ва гельминтологияси илмий текшириш институтининг илмий совети.
ГОЛУБ Файбиш Моисеевич	Медицина	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институти факультет хирургияси кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институтининг илмий совети.
МИРЗАЯН Николай Александрович	Медицина	И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институти факультет терапияси кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институтининг илмий совети.
ҲАЙДАРОВ Аҳад Ҳакимович	Медицина	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институти госпиталь хирургия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд давлат медицина институтининг илмий совети.
ХАНИН Михаил Никифорович	Медицина	Тошкент Давлат медицина институти патологик физиология кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети.
ЖАЛОЛОВ Амриддин Жалолович	Медицина	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институти госпиталь терапия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.	Академик И. П. Павлов номли Самарқанд Давлат медицина институтининг илмий совети

ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР БЎЛИМИ БЎЙИЧА

Фамилияси, исми ва отасининг исми	Ихтисоси	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Тавсия этган муассаса
ШИШКИН Василий Афанасьевич	Археология	ЎзССР ФА Тарих ва археология институтининг археология сектори мудири, тарих фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Тарих ва археология институтининг илмий совети.
ТУРСУНОВ Ҳабиб Турсунович	КПСС тарихи	Тошкент Электротехника-алоқа институти КПСС тарихи кафедрасининг мудири, тарих фанлари доктори, профессор.	Тошкент Электротехника-алоқа институтининг илмий совети.
НАЗАРОВ Мавлон Худойберганович	КПСС тарихи	Тошкент Политехника институти КПСС тарихи кафедрасининг мудири, тарих фанлари доктори, профессор.	Тошкент Политехника институтининг илмий совети, илмий коммунизм ва марксизм-ленинизм кафедралари.
ВАҲОБОВ Мавлон Ғаффорович	КПСС тарихи	Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг директори, тарих фанлари доктори, профессор.	Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг илмий совети.
УРАЗАЕВ Шавкат Закариевич	Ҳуқуқ	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети юридик факультетининг давлат ва ҳуқук тарихи кафедрасининг профессори, юридик фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети юридик факультетининг илмий совети, РСФСР Жамоат тартибини сақлаш министрлиги Олий мактаби Тошкент сиртқи таълим факультетининг совети.
ҲАКИМОВ Малик Ҳакимович	Ҳуқуқ	ЎзССР ФА Философия ва ҳуқуқ институти давлат ҳуқуқи ва совет қурилиши секторининг мудири, юридик фанлари доктори.	ЎзССР ФА Философия ва ҳуқуқ институтининг илмий совети.
АЪЗАМХУЖАЕВ Анвар Аъзамхўжаевич	Ҳуқуқ	Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги олий ўқув юртлари бошқармасининг бошлиғи, юридик фанлари доктори.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети юридик факультетининг илмий совети.
ЖАМОЛОВ Онер Баимбетович	Халқ хўжалиги экономисти	ЎзССР ФА Экономика институтининг директори ва экономика бўлимининг мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Экономика институтининг илмий совети.
ЗИЕДУЛЛАЕВ Саидкарим	Халқ хўжалиги экономикаси	Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат План Комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, иқтисод фанлари кандидати.	СССР Фанлар Академиясининг «СССР ишлаб чиқарувчи кучларини жойлаштириш» проблемаси бўйича илмий совети ва СССР Госплани ҳузуридаги ишлаб чиқарувчи кучларни ўрганиш бўйича совет, И. М. Губкин номли Москва Нефть-химия ва газ саноати институти, Тошкент халқ хўжалик институти илмий совети.
САПИЛЬНИКОВ Николай Георгиевич	Экономика	Тошкент Олий партия мактаби қишлоқ хўжалиги экономикаси кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор.	Тошкент Олий партия мактабининг илмий совети.
ИСҲОҚОВ Юна Исроилович	Экономика	Тошкент Политехника институти сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор.	Тошкент Политехника институти умумий техника факультетининг илмий совети ва Тошкент Политехника институти сиёсий иқтисод кафедраси.
ҚОРИЕВ Муҳаммаджон	Экономика	Тошкент Халқ хўжалиги институтининг ректори, иқтисод фанлари кандидати, профессор.	Тошкент Қишлоқ хўжалиги институти экономика факультетининг илмий совети ва Тошкент Халқ хўжалиги институтининг илмий совети.
АКРАМОВ Зиёвуддин Муҳиддинович	Экономика	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети география илмий текшириш бўлимининг мудири, география фанлари доктори, профессор.	Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти табиёт-география факультетининг илмий совети.
СУЛТОНОВ Иззат Отахонович	Адабиётшунослик	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти адабиёт назарияси ва адабий танқид секторининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институтининг илмий совети.
СУЛАЙМОНОВ Ҳамид Сулаймонович	Адабиётшунослик	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти манбашунослик секторининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институтининг илмий совети.
ВЛАДИМИРОВ Георгий Петрович	Адабиётшунослик	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети рус адабиёти кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети филология факультетининг илмий совети.
ЗАРИПОВ Ҳоди Тиллаевич	Адабиётшунослик	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти Ўзбек Совет Энциклопедияси бўлимининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институтининг илмий совети.
КАРИМОВ Ғулом Каримович	Адабиётшунослик	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ўзбек адабиёти кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети филология факультетининг илмий совети.
АСҚАРОВА Мазлума Асқаровна	Тилшунослик	Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти ўзбек тилшунослиги кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори.	Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг илмий совети, Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти тарих-филология факультетининг илмий совети.
УСМОНОВ Саид	Тилшунослик	Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти ўзбек тилшунослиги кафедрасининг доценти, филология фанлари доктори.	Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтининг илмий совети ва Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти тарих-филология факультетининг илмий совети.
КОЛЯДА Григорий Иванович	Тилшунослик	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети рус тилшунослиги кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети филология факультетининг илмий совети.
ПУГАЧЕНКОВА Галина Анатольевна	Санъатшунослик	Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий номли Санъатшунослик институти санъат ва архитектура тарихи секторининг мудири, санъатшунослик доктори, профессор.	Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий номли Санъатшунослик институтининг илмий совети.
ЕРМАТОВ Комил Ёрматович	Санъатшунослик	«Ўзбекфильм» киностудиясининг бадиий раҳбари, кинорежиссер, СССР халқ артисти.	Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография Давлат комитети.
АМИНОВА Раҳима Ходиевна	СССР тарихи	Ўз ССР ФА Тарих ва археология институти совет жамияти тарихи бўлимининг мудири, тарих фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тарих ва археология институтининг илмий совети.
ИНОЯТОВ Ҳамид Шаропович	СССР тарихи	ЎзССР ФА Тарих ва археология институти, Ўзбекистонда Октябрь революцияси ва гражданлар уруши тарихи секторининг мудири, тарих фанлари доктори, профессор.	ЎзССР ФА Тарих ва археология института илмий совети.
АБДУЛЛАЕВ Шопўлат Шоакбарович	СССР тарихи	Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ректори, тарих фанлари доктори, профессор.	Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти илмий совети, Н. К. Крупская номидаги Москва область Педагогика институти илмий совети.
ҚАЮМОВ Лазиз Пўлатович	Адабиётшунослик	«Ўзбекистон маданияти» газетасининг редактори, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети СССР халқлари адабиёти кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети Филология факультетининг илмий совети, «Ўзбекистон маданияти» газета редакцияси.
САИТОВ Исмоил Такаҳарович	Адабиётшунослик	ЎзССР ФА Қорақалпоғистон филиали Тарих, тил ва адабиёт институти революциягача бўлган Қорақалпоғистон адабиёти секторининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Қорақалпоғистон филиали Тарих, тил ва адабиёт институти илмий совети.
НУРМУҲАМЕДОВ Марат	Адабиётшунослик	ЎзКП Қорақалпоғистон область комитетининг секретари, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Қорақалпоғистон филиали Тарих, тил ва адабиёт институти илмий совети.
АБДУЛЛАЕВ Фаттоҳ Абдуллаевич	Тилшунослик	ЎзССР Фа Тил ва адабиёт институти ҳозирги замон ўзбек тили секторининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти илмий совети.
АБДУРАҲМОНОВ Ғани Абдураҳмонович	Тилшунослик	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти тарих ва ўзбек тилини қиёсий ўрганиш секторининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти илмий совети.
ИБРОҲИМОВ Собиржон Иброҳимович	Тилшунослик	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти нутқ маданияти секторининг мудири, филология фанлари доктори.	ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институти илмий совети.
АЗИЗОВ Отаҳўжи	Тилшунослик	В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети рус тили кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети филология факультети илмий совети.
ТУРСУНОВ Улуғ Тошмуҳаммедович	Тилшунослик	А. Навоий номидаги Самарқанд Давлат университети ўзбек тили кафедрасининг мудири, профессор.	А. Навоий номидаги Самарқанд Давлат университети илмий совети.
ҒУЛОМОВ Аюб Ғуломович	Тилшунослик	В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ўзбек тили кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.	В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети филология факультети илмий совети.

НОЗ-НЕЪМАТЛАР ЎЛКАСИ

Ўзбекистоннинг колхоз ва совхозларида мевали боғлар 1965 йилги 96 минг ўрнига 1970 йилда 153 минг гектарни ташкил этади. Тоғли районларда 10 минг гектар мевазор, 20 минг гектардан зиёд узумзор барпо этилади. 1965 йил баҳорида 78 миллион 496 мингтага яқин ҳар хил мевали дарахтлар кўчати ўтқазилди. Бироқ кўчатлар ҳамма ерда ҳам текис тутмади.

Республиканинг табиий шароити «оқ олтин» етиштириш учун нақадар кулай бўлса, ноз-неъматларни кўпайтириш учун ҳам шу қадар мосдир. Ўзбекистоннинг ҳамма ерида боғ-роғлар барпо қилиш учун барча қулайликлар бор. Масалан, Бўстонлиқни олайлик. Бу ерда ёввойи олма, ёнғоқ, тоғолча, бодом, дўлана, узум, нок, жийда каби мевали дарахтлар беҳисобдир.

Бир неча асрлардан бери табиатнинг ўзи янги навлар яратиб, ўзи боғбонлик қилиб келмоқда. Ёввойи мева дарахтлари узоқ йиллар мобайнида иқлимга мослашиб, офатларга бардош берадиган бўлиб қолган. Уларнинг тури ва нави жуда кўп. Тоғолчалар шундай хилма-хилки, улар мевасининг ранги, катта-кичиклиги, таъми жиҳатидан маданий ўстирилган тоғолчадан устун туради. Улар жой танламайди. Суғорилмаса ҳам кўплаб ҳосил бериб келмоқда. Афсуски, маданий ҳолда ўстирилган тоғолчалар боғларимизда жуда кам учрайди. Тоғолча колхоз ва совхозларда, шаҳар ва қишлоқларда имкони бор жойларга кўплаб экилмоғи лозим. Шунда бу сервитамин мевага бой бўламиз.

Ёввойи жайдари олмалар ҳам тоғларда кўплаб ўсмоқда. Бўстонлиқ, Оҳангарон, Сариосиё, Денов тоғларида шундай нав олмалар борки, улар ҳатто маданий ўстирилган олмалардан афзаллик қилади. Ёввойи ҳолда қадимдан ўсиб келаётган олмалар орасида эртаги, ўртаги, кечки навлари бор. Умуман ёввойи олманинг 200 хилдан ортиқ нави мавжуд. Оқпар, қандил, пахта, жонаки, тарғил, сариқ, қора олма навлари айниқса кўп бўлиб, улар кетма-кет пишади. Ана шу олма навларидан йирик олмазорлар ташкил этиш учун Оҳангарон, Бўстонлиқ, Сариосиё, Денов, Бойсун каби районларда бўш ерлар беҳисобдир. Ёввойи олмаларнинг сифатини янада яхшилаб, янги навлар яратилса, юртимиз олма конига айланади.

Республикада жуда катта майдонларда ёввойи ёнғоқлар ўсиб, кўп ҳосил бериб келмоқда. Ёнғоқзорларни кенгайтириб, Угам, Псков, Қурама, Чотқол, Ҳисор тоғларида уларнинг майдонини камида бир миллион гектарга етказиш мумкин. Ўзбекистоннинг жанубий районларида, айниқса Сурхондарё областининг тоғли районларида пистазор ва бодомзорлар ташкил қилиш учун жуда катта имкониятлар бор.

Хурмо Сурхондарё областининг Сариосиё районидаги Тўпаланг, Қиштут, Тамшуш каби дарёларнинг соҳилларида ёввойи ҳолда ўсади. Хурмо дарахти тошлоқ ерда ҳам яхши ўсади. Фақат унга сув бўлиши шарт. Хурмо ниҳоли тезўсар бўлиб, уни Денов, Сариосиё районларидаги тоғларда кўпайтириш мумкин.

Ёввойи ҳолда ўсадиган жилон жийдалар онда-сонда учрайди. Жилон жийдазорлар ташкил қилиш учун бизда ер резервлари жуда кўп. Жилон жийда жанубий, шарқи-жанубий районлардаги тоғларнинг ёнбағирларида, чўлларда, оқар сув бўлмаган тошли-шағалли жойларда ҳам яхши ўсади. Жилон жийда иссиқ-совуққа, табиий офатга бардош берадиган, медицина аҳамиятига эга бўлган бебаҳо мевадир.

Ўлкамиз ҳақиқатан ҳам ноз-неъматларга сероб. Сурхондарё областининг Сариосиё райони тоғларида, Сангардак ва Тўпаланг дарёларининг соҳилларида табиий ҳолда беҳисоб анор, анжирлар ўсиб, ҳосил бермоқда. Мана, Тўпаланг дарёсининг юқори оқими, Қиштут дарёсининг ўнг қирғоғидаги табиий анжирзорларга бир назар ташланг. Оқар сув кўрмаган Олатоғнинг шарқи-жанубий ёнбағирларидаги анжир, анорларни айтмайсизми. Янги нав мевалар яратишда бу ёввойи анжир, анорлар ғоят катта аҳамиятга эга.

Жанубий Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ер танламасдан яхши ўсадиган жийда тупроқнинг шўрини камайтиришда муҳим роль ўйнайди. Эндиликда жийда боғлар барпо этиш пайти келди. Жийда тўқайли жойларда ҳам яхши ўсади. Бизда жийда боғлар яратиш учун қулай бўлган тўқайли районлар кўп. Шунингдек, жийда пахта майдонлари атрофида, айниқса янги ерларда, дарё соҳилларида яхши ўсиб, кўп ҳосил беради.

Илгари кўксултон, қизилсултонлар кўп бўларди. Кейинги вақтда улар кескин камайиб кетди. Афсуски колхоз ва совхозларда мевали боғлар кўплаб барпо қилинаётган ҳозирги даврда меванинг ана шу нодир турини кўпайтиришга эътибор берилмаётир. Ҳолбуки, кўксултон ва қизилсултонни республиканинг ҳамма районларида ўстириш имкони бор.

Бизда қорақант, зирк, наъматак каби сервитамин неъматлар ҳам кўпдир. Уларнинг инсон соғлиғи учун ғоят катта аҳамияти бор. Меваси ҳўллигича ва қуруқлигича овқатга солиб истеъмол қилинади. Аҳолининг фаровонлигини янада ошириш манфаатларини кўзлаб, ана шу неъматларни экиб кўпайтиришга алоҳида аҳамият бериш зарур.

Боғлар ўлкамизни безайди, ҳуснига-ҳусн қўшади. Мўл-кўлчилик яратиб, маъмурчиликни оширишга, халқнинг саломатлигини яхшилашга хизмат қилади. Мевачиликни мунтазам равишда ривожлантириш учун қунт билан ишлаш, уларнинг хилларини кўпайтириш, қадимдан ўстириб келинган, лекин кейинчалик камайиб кетган мева хилларини қайтадан тиклаш зарур. Токи республикамиз чинакам ноз-неъматлар ўлкаси бўлсин.

М. ТУИЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

ЙИЛГА ЯКУН

КОЛХОЗЛАРДА ЙИЛЛИК ҲИСОБОТЛАР

Йилнинг натижасини якунлаш — колхозларнинг хўжалик-молия фаолияти натижаларига танқидий баҳо бериш, камчиликларни бартараф этиш, янги марраларни белгилашнинг муҳим воситаларидан биридир. Ҳозир кўпчилик колхозларда, бригадаларда хўжалик ҳисобини қўлланиш ва меҳнатга пул билан ҳақ тўлаш соҳасидаги илғор тажриба умумлаштирилмоқда. Бу усул колхозчиларнинг меҳнат активлигини ва маҳсулот бирлигига кам меҳнат ҳамда маблағ сарфлаган ҳолда маҳсулот етиштиришни янада кўпайтиришдан уларнинг моддий манфаатдорлигини оширишнинг муҳим воситасидир.

Ҳар бир колхозда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш, кўп жиҳатдан, хўжаликдаги ишларнинг аҳволига тўғри баҳо беришга, ютуқ ва камчиликларни ўрганишга, фойдаланилмаётган резервларни аниқлаш ва ишга солишга боғлиқдир. Бу ўринда колхозларнинг хўжалик фаолиятини чуқур анализ қилиш муҳим аҳамиятга эга.

Партиямиз Марказий Комитетининг март Пленумидан кейин колхозларнинг экономикасида катта ўзгаришлар юз берди, колхозчиларнинг жамоат меҳнатига бўлган муносабати тубдан ўзгарди. Ҳар бир колхознинг фаолияти у олган фойда билан баҳоланади. Уни ҳисобга олмасдан хўжаликни юритиш даражасини белгилаш ва колхоз умумхалқ фондига қўшаётган ҳиссани аниқлаш мумкин эмас. Давлат қишлоқ хўжалигига жуда катта ёрдам беряпти ва бу ёрдам ўзининг натижасини кўрсатмоқда. Илгари колхозлар ҳеч қачон хўжаликни рентабелли қилиш учун ҳозиргидек қулай имкониятларга эга бўлмаган эдилар. Лекин колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқлари ўз-ўзидан фойда келтирадиган бўлиб қолади, деб ўйлаш ҳам хато бўлур эди.

Ҳозирги вақтда маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш ишлаб чиқаришдан олинадиган фойдани кўпайтиришнинг асосий манбаи бўлиб қолди. Эндиликда ҳамма нарса колхозларда экономика ишининг тўғри йўлга қўйилишига, ишлаб чиқаришга моҳирлик билан раҳбарлик қилишга боғлиқ бўлиб қолди. Республикадаги илғор хўжаликларнинг тажрибаси шундан далолат берадики, йилнинг натижаларига ўз вақтида якун ясаш, уни ҳар тарафлама анализ қилиш жуда катта амалий аҳамиятга эгадир. Бундай қилиш фақат колхознинг маълум даврдаги иқтисодий ривожланиши ҳақида тасаввур ҳосил қилиш учунгина эмас, балки жамоат хўжалигини бундан кейин янада тез суръатлар билан юксалтириш ва уни мустаҳкамлаш тадбирларини тўғри белгилаш учун ҳам зарурдир.

Колхоз ишларини анализ қилиш колхозчиларнинг ўзлари ва район қишлоқ хўжалик бошқармалари томонидан давлат контролини амалга оширишнинг муҳим формаси ҳисобланади. Бундай анализ учун фақат йиллик ва квартал бухгалтерия ҳисоботларигина эмас, балки дастлабки ҳисобга олиш материаллари ҳамда оператив ҳисобот маълумотлари манба бўла олади.

Ҳисоботларни иқтисодий анализ қилганда белгиланган планлар колхоз томонидан қай даражада бажарилганлигини, ишлаб чиқаришнинг ер, техника, маблағлар, меҳнат ресурслари каби моддий шароитларидан тўла ва тўғри фойдаланишни аниқлаш вазифаси қўйилади.

Давлатнинг план-заказни бажарилиши колхоз ишига бериладиган баҳонинг асосий кўрсаткичи ҳисобланади. Анализ қилинганда бу соҳадаги камчиликлар фақат очиб ташланибгина қолмай, балки у объектив равишда баҳоланиши, ана шу камчиликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлган ҳолларга барҳам бериш чоралари белгиланиши зарур.

Колхозларнинг ишлаб чиқариш фаолияти уларнинг молия фаолияти натижаларига кўп даражада таъсир қилади. Бинобарин, молия аҳволи яхши бўлса, ишлаб чиқаришнинг муваффақиятли ривожланиши учун кенг имконият вужудга келади. Шу сабабли колхозларнинг хўжалик фаолиятини анализ қилиш уларнинг молия аҳволини анализ қилиш билан тугалланиши керак. Бунда молия планининг бажарилишига, молия интизомига риоя қилинишига ва колхозларнинг маблағлар билан таъминланишига алоҳида эътибор бериш лозим. Айниқса кўпчилик колхозлар 1966 йилдан бошлаб банк томонидан кредит билан таъминланадиган бўлгани учун бундай қилиш жуда муҳимдир.

Ўтган 1965 хўжалик йилида колхозларнинг пул даромадлари анча кўпайди. Дастлабки маълумотларга қараганда, колхозлар 1964 йилдагига нисбатан 200 миллион сўмдан кўп, шу жумладан пахтачиликдан 20 процент кўп даромад қилдилар.

Колхозларнинг пул даромадлари бундан кейин ҳам кўпайиб бораверади. Гап ана шу маблағдан тўғри фойдаланишда, унинг ҳар бир сўми кўпроқ фойда келтирадиган қилиб ақл-идрок билан сарфланишида қолган.

Колхозлар ишлаб чиқариш эҳтиёжларига, қурилиш ишларига қилган харажатларнинг миқдори беқиёс ошди. Масалан, Андижон областининг колхозлари 1965 йили маҳсулот етиштиришга (меҳнатга тўланган ҳақдан ташқари) 70 миллион сўмга яқин, қурилишга, қишлоқ хўжалик машиналари сотиб олиш ва уларни капитал ремонт қилишга 65 миллион сўмдан кўп маблағ сарфладилар.

Колхоз маблағларини тежаб-тергаб сарфлаш учун кураш правление ва партия ташкилотлари, барча колхозчиларнинг муқаддас бурчидир. Бу соҳада бош бухгалтерлар муҳим роль ўйнайди. Бухгалтерларга маблағларни сарфлашга актив аралашиш, ишлаб чиқариш ходимларига таъсир кўрсатиш, улардан иқтисодий режимга қатъий риоя қилишни талаб этиш ҳуқуқи берилган.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имкониятини берадиган ички резервлардан тўлароқ фойдаланишда колхозчиларнинг ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлигини ошириш принципига оғишмай амал қилиш муҳим роль ўйнайди. Ҳозирги вақтда колхозларда меҳнатга тўланадиган ҳақнинг миқдори беқиёс ошди.

Бироқ шуни айтиш кераккки, колхоз ишлаб чиқаришининг барча звеноларида материал ҳисоб-китобининг бошқа форма ҳамда методларидаги жиддий камчиликлар тугатилмаса, махсус ва бошқа фондларни вужудга келтириш ҳамда улардан фойдаланиш яхши йўлга қўйилмаса, меҳнатга ҳақ тўлаш қанчалик яхши ташкил этилмасин, барибир у колхозчиларнинг ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлигини энг кўп даражада оширишни таъминлай олмайди.

Колхозларда инвентаризацияни тўғри ўтказиш муҳим аҳамиятга эга. Шундай қилинганидагина балансларнинг реал бўлишини гарантиялаш, камчиликларни аниқлаш, мол-мулкнинг яхши сақланишига эришиш, жамоат бойлигига хўжасизларча муносабатда бўлиш ҳолларига барҳам бериш имконияти вужудга келади.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида колхозларнинг хўжалик-молия фаолияти натижалари муҳокама қилинганда асосий эътиборни маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва унинг таннархини камайтиришга, даромад олиш планларининг бажарилишига, колхозчилар билан қилинган ҳисоб-китобларга қаратиш зарур. Ҳар 100 гектар ер ҳисобига етиштирилган маҳсулотнинг иқтисодий кўрсаткичлари натижалари ҳам диққат-марказида бўлиши лозим. Айниқса маҳсулот бирлигига қилинган меҳнат ва маблағ сарфларининг даражаси, яъни меҳнат унумдорлиги кўрсаткичларига алоҳида эътибор бериш керак. Чунки бу — колхознинг экономикасини мустаҳкамлашда, даромадни кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Маҳсулот бирлигига сарфланадиган меҳнат миқдори кўпчилик факторларга боғлиқдир. Механизациялаш даражаси ва бажарилган ишнинг миқёси бир хил бўлгани ҳолда ҳосилдорлик даражасига қараб бир центнер маҳсулот етиштириш учун меҳнат сарфининг миқдори турлича бўлиши мумкин. Ҳосилдорлик эса тупроқ, об-ҳаво шароитига, агротехника усулларининг қўлланилишига, дала ишларининг амалга оширилиш муддатларига ва ҳоказоларга боғлиқ. Ҳар бир колхозчи ҳисобига етиштириладиган ялпи маҳсулот ишчи кучидан фойдаланиш даражаси ва ҳар бир колхозчининг меҳнатдаги иштирокига боғлиқдир.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг таннархида меҳнатга тўланадиган ҳақ салмоғи катта ўрин эгаллайди. Масалан, пахтачиликда маҳсулот етиштириш учун қилинадиган барча харажатларнинг қарийб 70 процентини, ғаллачиликда 55 процентини ва чорвачиликда 50 процентини меҳнатга тўланадиган ҳақ ташкил қилади. Меҳнатга ҳақ тўлаш учун қилинадиган харажатлар меҳнат унумдорлиги билан бевосита боғлангандир.

Колхозларда меҳнат унумдорлиги кўрсаткичлари хусусиятларининг юқорида келтирилган қисқача характеристикаси уни чуқур анализ қилиш зарурлигини тақозо этади. Шунга қарамай кўпинча колхозларда ишлаб чиқариш фаолиятининг ана шу соҳасига етарли эътибор берилмайди. Маҳсулот бирлигига қилинган киши-куни сарфлари ҳақидаги кўп сонли маълумотлар билан танишилганда шу нарса аён бўлдики, маълум даражадаги ишни бажариш учун сарфланган иш вақтини ҳисобга олиш яхши йўлга қўйилмаган. Оққўрғон районида пахта етиштириш шароити технология жараёнлари ва механизациялаш даражаси жиҳатидан барча колхозларда деярли бир хилдир. Шундай экан, иш нормасида, бинобарин ҳосилдорлик бир хил бўлгани ҳолда маҳсулот бирлигига қилинган меҳнат сарфи ўртасида ҳам кескин тафовут бўлмаслиги керак. Бироқ, 1964 йилги ҳисоботлардан маълум бўлишича, «Гулистон» ва Энгельс номли колхозларда бир центнер маҳсулот етиштириш учун қилинган меҳнат сарфи ўртасида жуда катта фарқ бор. «Гулистон» колхозида маҳсулотнинг бир центнерига 7,4, Энгельс номли колхозда эса 3,1 киши-куни сарфланган.

Агрономлар, зоотехниклар, инженерлар каби қишлоқ хўжалик мутахассислари ҳам йиллик ҳисоботларни ўтказишда катта роль ўйнайдилар. Йиллик ҳисоботни тузишда улар актив иштирок этишлари лозим. Йиллик ҳисоботнинг ҳар бир рақамида юзлаб ва минглаб колхозчиларнинг жуда катта меҳнати ўз ифодасини топади. Мутахассислар ҳисоботга киритилган ҳар бир рақам нималардан таркиб топганлигини билишлари, унинг аҳамиятини тушуниб олишлари зарур. Бу ўз навбатида агроном, зоотехник, инженерга ўзининг шахсий ишига тўғри баҳо бериш, хўжаликнинг экономикасини яхшироқ билиб олиш, ички хўжалик планининг бажарилишини ташкил этиш ва ишлаб чиқаришнинг ўзига ишониб топширилган участкасини бошқаришда самаралироқ меҳнат қилишда ёрдам беради.

Колхозларнинг ҳисоб-бухгалтерия аппарати жуда катта ва жиддий ишни амалга оширади. Йиллик ҳисоботларнинг ўз вақтида тузилиши бош бухгалтерларга боғлиқ. Уларнинг кўпчилиги ҳисоб-китоб ва молия-иқтисодий ишларнинг аҳволи учун масъулиятни ҳис этган ҳолда ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар.

Ҳамма колхозларда йиллик ҳисоботларнинг ўз вақтида ва сифатли тугалланишига эришайлик. Бу хўжаликни янада юксалтиришнинг муҳим шартларидан биридир.

А. АМИРЬЯН,
Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг референти.

ГАЗЕТХОНЛАР ХАТЛАРИДАН

ПУХТА ЗАМИН

Янги беш йилликнинг дастлабки ойи ҳам охирлаб боряпти. Улкан марраларни кўзлаб меҳнат қилаётган колхозчилар, совхоз ишчилари қишнинг илиқ кунларидан самарали фойдаланиб, дала ишларини кун сайин авж олдираётирлар. Шу кунларда республикамиздаги барча хўжаликларда ирригация тармоқларини тозалаш, маҳаллий ўғит жамғариш ва бошқа шу каби ишлар қизғин давом эттирилаётир.

— Андижон область, Задарё районидаги «Гулбоғ» совхозининг фидокор деҳқонлари, — деб ёзади ўртоқ И. Шарипов,— бу йил тўрт минг гектар ерда пахта етиштирадилар. Хўжаликда пахтачиликни механизациялашга алоҳида эътибор берилаётир. Механизаторлар янги марраларни кўзлаб иш тутишяпти. 6000 тонна пахта машиналар билан териб олинади. Янгидан 12 та терим машинаси сотиб олиниши мўлжалланаётир. Хўжаликда мўл ҳосилга пухта замин тайёрланяпти. Ҳозиргача тўрт минг тонна ўғит далага ташиб чиқарилди. Кўплаб транспорт воситалари ана шу муҳим ишга сафарбар этилган. Ҳар куни 130-150 тоннадан ўғит тайёрланмоқда.

Наманган районидан ўртоқ Ё. Абдуллаевнинг ёзишича, «Москва» колхози азаматлари ҳам мўл «оқ олтин» ҳосили етиштириш учун енг шимариб, астойдил иш бошладилар. Далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқаришда кўплаб шофер ва механизаторлар басма-басига меҳнат қилишяпти. Н. Ортиқалиев, И. Холматов, В. Дадажонов ўртоқлар ҳам Янгиқўрғон, Хўжаобод ва Чуст районларидаги айрим хўжаликларда кўкламга тайёргарликнинг бориши ҳақида ҳикоя қиладилар.

КПСС XXIII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилган Қамаши районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг аъзолари ҳам 1966 йилни хўжаликнинг барча тармоқларида улкан ғалабалар йилига айлантиришга аҳд қилишган. Ҳозир барча бригадаларда маҳаллий ўғит тўплаш ва дала бошига ташиб чиқариш қизғин давом этяпти, ерларга яхоб беріляпти. Косон районидаги Энгельс номли, Шаҳрисабз районидаги Навоий номли, «Қизил юлдуз» колхозларида ҳам бу соҳада кўзга кўринарли ишлар қилинаётир. Бу ҳақда У. Ғойибназаров, О. Маматов, И. Ҳусаинов ўртоқлардан хат-хабарлар олдик.

Газетхон ўртоқ А. Бобожоновнинг хатида эса, Хива районидаги Энгельс номли колхознинг ўртоқ Н. Маткаримов бошлиқ бригадаси аъзоларининг жўшқин меҳнатлари мадҳ этилади. Бригада аъзолари бу йил гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олишган. Иш ҳам шунга яраша уюштирилган. Фидокор деҳқонлар ариқ ва зовурларни аллақачонлар тозалаб қўйишган. Ҳозир маҳаллий ўғит жамғариш, ерларни текислаш қизғин давом этяпти. Э. Машарипов, О. Жуманиёзов ўртоқлар ҳам Хива ва Янгиариқ районларидаги баъзи хўжаликларда қишки тадбирлар изчиллик билан амалга оширилаётганлигини маълум қиладилар.

— Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг Ленин орденли Ёдгор Бозоров бошлиқ бригадаси аъзолари,— деб ёзади газетхон Р. Гадоймуродов,— қишки тадбирларни амалга оширишда пешқадамлик қилаётирлар. Бригаданинг 90 гектар пахта майдони сифатли шудгорлаб қўйилган. Ҳар гектар ер ҳисобига 10 тоннадан зиёд маҳаллий ўғит жамғарилди. Бошқа бригадаларда ҳам мўл ҳосил учун кураш ана шундай қизғин ва уюшқоқлик билан давом этаётир.

Қорақалпоғистон АССР ва Фарғона областидан олинган бир қанча хатларда ҳам деҳқонларимизнинг мўл ҳосилга пухта замин яратаётганликлари баён этилади.

Лекин, таъкидлаб ўтиш кераккки, баъзи хўжаликларнинг раҳбарлари қишки тадбирларни амалга оширишдек муҳим ишга эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Айрим колхоз ва совхозларда шудгорлашни сифатсиз ўтказиш, техника ремонтига бефарқ қараш каби ачинарли фактлар ҳам содир бўлаётир. Масалан, Шўрчи районидаги «Коммуна» колхозида шундай ҳоллар кўзга ташланади. Ўтган йилги ютуқларга маҳлиё бўлиб қолган хўжалик раҳбарлари шудгорлаш сифатига етарли эътибор бермадилар. Шуниси ачинарлики, қишлоқ хўжалик техникасининг қарийб 70 проценти очиқ ҳавода қолиб келаётир. Шу ҳақда хабар ёзиб юборган ўртоқ А. Худойназаров бу ҳол на колхоз раисини, на бош инженер ўртоқ Б. Кузнецовни ташвишга солмаётганини таъкидлайди.

Қиш илиқ ўтяпти. Шу қулай кунларнинг ҳар соатидан унумли фойдаланиш, ҳамма жойда шудгорлашни тезроқ ва сифатли тугаллаш, техникани кўкламга тахт этиб қўйиш керак. Бу шу куннинг талаби!

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

Задарё. «Партия XX съезди» колхозининг Холматжон Абдураҳимов бошлиқ бригадасида кўклам экишига пухта тайёрлик кўрилмоқда. 90 гектар ернинг шўри бир марта ва 55 гектар майдоннинг шўри икки марта ювилди. Бригада аъзолари кўплаб маҳаллий ўғит тўпламоқдалар ва компост тайёрлаяптилар.

К. Раҳимов.

Иштихон. КПСС XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган «Гулистон» колхозининг пахтакорлари шу кунларда кўплаб маҳаллий ўғит тўпламоқдалар. Ҳозиргача далага 600 тонна гўнг чиқарилди.

С. Хўжаев.

Оққўрғон. «Партия XXII съезди» колхозида суғориш тармоқларини тозалаш ва техника ремонти тугалланай деб қолди. Далага 2600 тоннага яқин гўнг чиқарилди.

Б. Йўлдошев.

Амударё. Қишки тадбирларни амалга оширишда тажрибали деҳқон ўртоқ Й. Қурбонбоев бошлиқ бригада Максим Горький номли колхозда пешқадамлик қилаётир. Бригадада барча майдонлар сифатли ҳайдовдан чиқарилди. Шунингдек, қарийб 300 тонна маҳаллий ўғит ҳам жамғариб қўйилди.

У. Искандаров.

Р. РОЛЛАН ТУҒИЛГАНИГА 100 ЙИЛ ТЎЛДИ

УЛУҒ САНЪАТКОР

Шу кунларда бутун дунё Франциянинг ажойиб фарзанди, машҳур ёзувчи, таниқли жамоат арбоби Ромен Ролланнинг номини ҳурмат билан тилга олмоқда.

Ромен Роллан Франциядаги Анатоль Франс, Эмиль Золя, Жан Жореслар мансуб бўлган маданиятнинг вакилидир. У ана шу ижтимоий фикр аҳилларига ғоявий жиҳатдан яқин.

Ромен Роллан узоқ ва мураккаб изланишлардан кейин буржуа жамияти ва маданиятининг ҳалокати табиий бир ҳол эканига ишонди, келажак янги дунё, янги маданиятники деган қарорга келди.

Ромен Роллан ёзувчининг бахти унинг халқ билан боғлиқлигида деб билди. Унинг фикрича, санъаткорнинг вазифаси зулматга қарши нур сочишдан иборат.

Ромен Роллан ўтмиш маданиятига ижодий ёндошди, унинг илғор традицияларини давом эттирди, уни буржуазиянинг тушкун санъатига қарама-қарши қилиб қўйди.

Уйғониш даврининг гуманизми, XVIII аср маърифатпарварлари, XIX аср рус адабиёти Ромен Роллан учун бой хазина, ижодига маънавий озуқа бўлди. Шекспир, Руссо, Бетховен, Микеланджело, Лев Толстой ҳақида ёзган асарлари Ролландаги ўтмиш санъатига бўлган буюк ҳурматнинг самарасидир.

Рус адабиёти озодлик темаси билан, гуманизм ва халқчиллиги билан француз ёзувчисини ўзига мафтун қилади. Гоголь, Тургенев, Достоевский, айниқса Лев Толстой юксак идеаллари билан Ромен Ролланни мафтун этадилар. Ўтган асрнинг охирларидан бошлаб Роллан рус адабиётининг генийси Лев Толстой билан танишган ва ундан чинакам санъаткор бўлиш намунасини ўрганган эди. Толстойнинг ҳаққоний ва қудратли сўзи Ролланга ҳаётда мардлик, қаҳрамонликни ўргатди. Бу нарса рус адабиётининг оламшумул тарбиявий ва ахлоқий аҳамиятини, унинг таъсирчан кучини кўрсатади.

Биринчи жаҳон уруши йилларида, Ромен Роллан, Европа зиёлилари орасида биринчи бўлиб, урушга қарши чиқди. Бутун ижодий кучини урушни қоралашга сафарбар қилди. Ўзидаги тор миллий ватанпарварлик қолдиғини енгиб, умуминсоний ватанпарварлик даражасига кўтарилди. Урушга қарши демократик кучларни уюштириш, кишилар онгида унга нафрат уйғотиш, империалистик урушнинг ваҳшийлигини фош қилишдек олижаноб вазифани Ромен Роллан билан унинг ватандоши Анри Барбюс ўз зиммасига олдилар.

Ёш советлар республикасига қарши империалистик давлатлар уюштирган интервенцияни қоралаган ғарб зиёлилари орасида Ромен Ролланнинг ҳам номи бор.

Ромен Ролланнинг ватани буюк революцион традицияларга эга. Ёзувчи ижодидаги озодлик ғояларини ифодалаган «Революция драмалари» ўз манбаларини ана шу курашлар тарихидан олган. Бу ерда Бастилияга ҳужум қилган парижликлар, Робеспьер сингари жасоратли шахслар, ёрқин ва тўлақонли қаҳрамонлар Ролланнинг мадҳиясига сазовор бўлгандир. Улар доим фикрлаш, кураш ва излаш билан банд. Ёзувчининг ижобий қаҳрамонлари инсонни эзувчи тузумга қарши исён кўтарадилар, улар ўзларида оптимистик, гуманистик идеалларни мужассамлаштирадилар. Роллан қаҳрамонлари катта ақл, буюк талант эгаси бўлган кишилардир. Улар мардона кураши, олижаноб орзулари, ахлоқий фазилатлари билан буржуа муҳитидан, унинг вакилларидан устун турадилар.

Эксплуатацияга асосланган жамиятда халқ тақдири, талант эгаларининг тақдири, санъат ва санъаткорнинг бурчи, зиёлиларнинг руҳий ва ғоявий ўсиш йўллари Ромен Ролланнинг «Жан-Кристоф», «Кола Брюньон», «Мафтун қалб» каби асарларида олға сурилган асосий темалардир.

Жасур исёнкор Жан-Кристоф, шўх ва қувноқ Кола Брюньон, қаҳрамон Аннет Ривьер каби Роллан қаҳрамонлари ўз ҳаётининг маъносини халққа хизмат қилишдан иборат деб тушунадилар.

Ўнта китобдан иборат бўлган «Жан-Кристоф» (1904—1912) эпопеясининг темаси буржуа жамиятида халқдан чиққан талантли санъаткорнинг тақдирини ҳикоя қилади. Жан Кристоф ҳаёти қийинчиликлар, йўқотиш ва қурбонлар, аччиқ алам билан тўлиб тошган. Тинимсиз ижодий меҳнат, одамларга хизмат қилиш Жан Кристоф учун олий инсоний бурч ҳисобланади — ана шу бурчини адо этиш ҳисси билан яшайди.

Жан-Кристоф яратаётган санъат чинакам халқчил санъатдир. Ёзувчи бу асарида буржуазиянинг сохта санъати ва маданиятига қарши кескин кураш очади. Толстойдан ўргангани — чинакам санъат ҳақиқатни ифодалаб беришини, тамаъгирлик, худбинликдан йироқ бўлишини таъкидлайди. Эпопеянинг қаҳрамони Жан-Кристоф мағрур, муросасиз, доим олға қараб интилувчи, халқчил асарлар яратувчи санъаткордир. У ҳамма вақт адолат, чин муҳаббат, соф дўстлик ахтаради.

Ромен Роллан «Жан Кристоф» асарида инсон ақли, заковати, куч-қудрати ва имкониятларини мадҳ этади, куйлайди. Китобнинг ҳар бир саҳифасидан куй, наво эшитилиб туради.

Ромен Роллан Октябрь социалистик революциясини хайрихоҳлик билан кутиб олди. В. И. Ленинга, большевиклар партиясига, А. В. Луначарскийга, М Горькийга алоҳида ҳурмат билан қаради. Бутун дунё халқларига Россиянинг кўрсатган намунаси, СССРда социалистик жамият барпо этишнинг муваффақиятлари Ромен Роллан дунёқарашида кескин ўзгариш ясади. Капитализм кризисининг ўткирлашуви, янги уруш хавфи ёзувчини пролетар революциясининг муқаррарлигига ишонтирди. Ўзидаги бу ўзгаришларни Роллан 1931 йилда ёзган «Ўтмиш билан хайрлашув», «Янги дунёнинг ҳимояси» каби асарларида намойиш қилди.

1930—40 йилларда Европада авж олаётган сиёсий воқеалар ҳамма вақт француз ёзувчисининг диққат марказида туради. У қуролланишга қарши, империализм ва фашизмга қарши қатор мақолалар ёзди.

Суратда: Ромен Роллан дўсти Максим Горький билан.

Ромен Роллан фашизмнинг қора кунларида гуманизм ғояларига содиқ бўлиб қолди. Инсонга, унинг порлоқ келажагига, курашчан санъатга бўлган ишончларидан воз кечмади. Барча яхши ниятли кишиларни бирлашишга, фашизм асоратига қарши курашга чақирди.

Ромен Роллан ўз ватани Франция немис босқинчиларидан озод қилингач 1944 йилга қадар яшади. Унинг охирги сўзи француз халқининг ажойиб фарзанди Морис Торезга юборган телеграммаси эди. Роллан буюк ғалаба билан ўз ватандошларини табриклади.

Морис Торез ўзининг «Халқ фарзанди» номли китобида: «Мен қамоқда эканимда «Жан-Кристоф» ёлғизликдаги ҳамроҳим бўлди», дейди. Жак Дюкло, коммунистлар Ролланни «Кола Брюньон»да халқ образини яратгани учун, «Жан Кристоф»да урушга қарши чиққани учун севишини таъкидлаб ўтди.

Ромен Ролланнинг маданий мероси халқимиз маданиятига сингиб кетган. У француз халқининг оташин фарзанди, Совет Иттифоқининг дўсти эди, шундай бўлиб қолади.

Қ. АЗИЗОВ,
Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг старший ўқитувчиси.

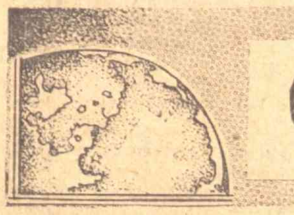

Оламда нима гап

ЖУДА КАТТА ЮТУҚ

ДЕҲЛИ, 27 январь. (ТАСС). Ҳиндистоннинг собиқ мудофаа министри, парламент аъзоси Кришна Менон кеча Бомбейда республика куни байрамига бағишлаб ўтказилган митингда нутқ сўзлаб, бундай деди: Тошкент Декларацияси Ҳиндистоннинг миллий манфаатларига мос бўлиб тушди. Халқ ва сиёсий партиялар бу Декларацияни амалга оширишда ҳукуматга ёрдам беришлари лозим.

Менон ўз нутқида Ҳиндистон билан Покистон ўртасида нормал муносабатларнинг тикланиши жуда катта ютуқ эканлигини уқтириб ўтди.

Кришна Менон Ҳиндистон билан Покистон Тошкент Декларациясининг шартларини бажаришга иккаласи ҳам жиддий муносабатда бўлаётганлигидан мамнун эканлигини билдирди. У, Ҳиндистон билан Покистон ўртасида бир фикрга келиш ишида Ҳиндистоннинг марҳум Бош Министри Л. Б. Шастрининг хизматларига юксак баҳо берди.

ИРҚЧИЛИК ТУГАТИЛИШИ ЛОЗИМ

НЬЮ-ЙОРК, 27 январь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги СССР доимий вакили Н. Т. Федоренко Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тангa мактуб юбориб, ҳамма формадаги ирқий камситишни тугатиш масаласига бағишлаб семинар ўтказиш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси қарорини қувватлади ва бундай семинар чинакам халқаро характердаги семинар бўлиши лозим, деб таъкидлади.

Совет ҳукумати, дейилади мактубда, ҳамма турдаги ва кўринишдаги ирқий камситишни сира кечиктирмай тугатишга алоҳида катта аҳамият бермоқда.

Жанубий Африка Республикаси ва Жанубий Родезия ҳукуматлари ўтказиб келаётган ва инсониятга нафрат кўзи билан қарашдан иборат бўлган ирқий камситиш ва апартеид сиёсати ғоят катта безовталик туғдирмоқда. Португалия мустамлакачилари томонидан Анголадаги ва Мозамбикда амалга оширилаётган қонли террор режими ҳам кескин қораланиши лозим.

Ирқчилик сиёсатини ўтказиб келаётган ҳукуматларга нисбатан самарали чоралар, шу жумладан сиёсий, иқтисодий ва дипломатик кескин чоралар кўриш тўғрисида СССРнинг Бош Ассамблея XX сессиясидаги делегацияси қилган таклифга Совет вакили Бош секретарнинг эътиборини жалб қилди.

АРГЕНТИНАДА ТАБИИЙ ОФАТ

БУЭНОС-АЙРЕС. 27 январь. ТАСС мухбири **И. Архипенко** хабар беради:

Аргентинанинг шимолий вилоятларида аҳвол ҳамон ёмонлашиб бормоқда. Кучли жала мамлакатнинг бошқа районларига ҳам етиб келди. Бир ҳафта муқаддам Санта-Фе вилоятидагина ҳалокатли аҳвол юз берган бўлса, ҳозир эса сув тошқини Мисионес, Корриентес, Формоса, Сальта, Энтре-Риос, Чако ва Тукуман вилоятларида бошланди. Парана, Парагвай дарёларида ва шу дарёларнинг ирмоқларида сув сатҳи ҳамон кўтарилаётир. Юз минг гектарлаб экинзорлар ва яйловларни сув босиб кетди. Аҳоли яшайдиган юзлаб пунктлар сув остида қолди. Чорва моллар нобуд бўлмоқда. Аҳоли ўртасида ҳалок бўлганлар бор. Газеталарнинг хабар беришича, Чако вилоятидаги пахта ҳосили ва Корриентес вилоятининг бутун территориясидаги донли экинлар аслида батамом нобуд бўлиб кетган.

ИРОҚНИНГ ШИМОЛИДА ЖАНГЛАР

ТЕҲРОН, 27 январь. (ТАСС). «Ат-тилоат» газетаси Ироқ билан чегарадош районлардаги ўз мухбирларининг хабарларига асосланиб, бундай деб ёзади: икки кун муқаддам Ироқнинг шимолидаги Пенжвин-Сулаймония ва Сайид-Содиқ йўлларида курдлар билан ҳукумат қўшинлари ўртасида шиддатли жанглар бўлиб ўтди. Ҳар икки томон, деб ёзади газета, анчагина талафот кўрди. Газета Ироқ ҳарбий-ҳаво кучларининг курдлар яшайдиган қишлоқларга ҳужумлари давом этаётганлигини хабар қилади.

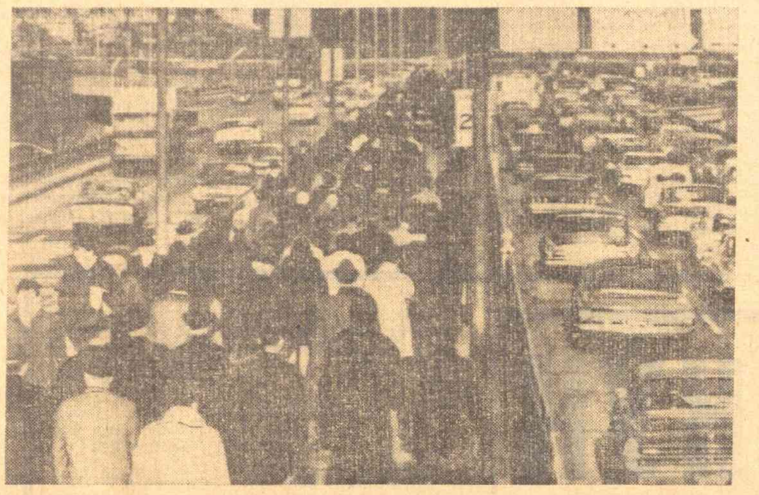

Нью-Йорк шаҳридаги 40 мингга яқин транспорт ишчиларининг забастовкаси 12 кун давом этди. Забастовкачилар иш ҳақининг оширилишини, ишдан бўшатишларга қарши гарантия берилишини, меҳнат шароитининг яхшиланишини талаб қилдилар. 12 кунгача метро ишламади, автобуслар қатнови тўхтаб қолди. Америкадаги энг йирик шаҳарда транспортнинг ҳамма асосий турлари тўхтаб қолди. Марказий районларда юриш қийинлашди, автомобиллар пиёдалардан ҳам секинроқ юришга мажбур бўлди. Суратда забастовка кунларида Бруклин кўпригида.

ЮПИ-ТАСС фотоси.

КОММУНИСТЛАРНИ ТАЪҚИБ ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТТИРИЛМОҚДА

БОНН, 27 январь. (ТАСС). Ғарбий Германияда Германия Коммунистик партияси тарафдорларини таъқиб қилиш давом эттирилмоқда. Бу партия ўн йилдан кўпроқ муқаддам таъқиқланган эди. Германия Коммунистик партиясини таъқиб қилишни кучайтириш масаласи ҳозирги вақтда Бонннинг ҳукмрон доираларида яна муҳокама қилинмоқда.

Бугун, Саарбрюккенда Ғарбий Германия вилоятлари ички ишлар министрларининг конференцияси очилди. Бу конференцияда Бонн охранкаси — «Конституцияни ҳимоя қилиш маҳкамаси»нинг фаолияти билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинади.

Ана шу «маҳкама»нинг асосий мақсадларидан бири ГФРдаги ҳамжиҳатлик ва тинчлик учун кураш олиб бориш мақсадини ўз олдига қўйган демократик элементларни «қидириб топишдан» иборатдир.

Саар вилояти ички ишлар министри Людвинг Шнурнинг айтишича, ички ишлар министрлари кенгашининг қатнашувчилари аввало Германия Коммунистик партияси тарафдорларига қарши курашнинг «бир хил методлари» тўғрисидаги масалани муҳокама қиладилар. Кейинги вақтларда Германия Компартияси тарафдорларининг фаолияти кучайиб кетди.

ШИДДАТЛИ КУРАШЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 27 январь. (ТАСС). Америка интервенциячиларининг Жанубий Вьетнамдаги йирик базалари бўлган Дананг ва Чулай районида озодлик армиясининг жангчилари билан АҚШ денгиз пиёда қисмларининг солдатлари ўртасида шиддатли жанглар тез-тез рўй берадиган бўлиб қолди.

Ассошиэйтед пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан берган хабаридан маълум бўлишича, ватанпарварлар кеча Чулайдан 8 километр ғарби-шимолда Америка денгиз пиёдалари взводига оғир талафот етказганлар. Озодлик армиясининг жангчилари 27 январга ўтар кечаси бевосита база яқинида денгиз пиёдалари қисмининг соқчиларини қириб ташлаганлар.

Шу нарса маълум бўлдики, партизанлар сешанба куни Американинг Дананг ва Чулайдаги базаларини миномётлардан ўққа тутганликлари натижасида Америкалик солдатлардан кўпгина киши ярадор бўлган.

ИБРАТЛИ ВОҚЕА

Ливия парламенти 4 январда шошилинч мажлисга тўпланди. Кун тартибида нефть ҳақидаги янги қонунни тан олишдан бош тортган чет эл монополияларига қарши санкция тўғрисидаги масала турарди. Бош министр Мазек ажнабийларга «Ливия нефтини экспорт қилишни» тақиқлаб қўйишни таклиф этди. Депутатлар уни қўллаб-қувватладилар...

Ливия бу сўнгги чорани дарҳол кўргани йўқ. Ливия ҳукумати икки йилдан зиёдроқ вақт ичида нефть ҳақида янги қонун тайёрлади. Чет эл фирмалари билан ҳисоб-китоб қилишнинг ундан олдинги қоидасида нефтьни сотишдан олинган фойданинг ярмини Ливия хазинасига топшириш кўзда тутилган. Лекин нефть қиролларининг найранглари оқибатида ҳукуматга фойданинг учдан бир қисмигина тегар эди. Фойданинг улгуржи қисми компаниялар чўнтагига тушарди. «Чет эл компанияларининг Ливия нефтини сотишдан олаётган фойдаси,— деб таъкидлайди А. Куббаха ўзининг «Ливия, унинг нефть саноати ва иқтисодий системаси» деб аталган тадқиқотида,— ғарб фирмалари бутун Яқин Шарқда олаётган фойдадан анча кўпдир».

Аҳволни яхшилаш учун Ливия парламенти 1965 йил декабрда чет эл монополиялари зиммасига олдин белгиланган ажратмалардан ташқари, сотилган ҳар бир баррель нефтдан Ливия хазинасига бозордаги нархга қараб, 5 центдан 35 центгача тўлаш вазифасини юклайдиган янги қонун қабул қилди. Ливия экономистларининг ҳисобларига кўра, янги қонун 1966 йилда мамлакатга 120 миллион доллар фойда келтиради.

Ливияда иш кўраётган 25 чет эл нефть компанияси, жумладан «Эссо стандард ойл» ва «Мобель интернейшнл ойл компани» каби йирик компаниялар янги қонунга қарши чиқдилар. Аввало улар қонунни тан олишдан бутунлай бош тортдилар. Шундан сўнг Ливия парламенти 4 январда чет эл монополияларига ультиматум топширди. Нефть қироллари орқага чекинишга мажбур бўлдилар. Уша куни кечқурун улар Ливия ҳукуматининг шартларини қабул қилишга рози бўлдилар.

Бу чиндан ҳам сабоқ бўларли воқеа!

(«НОВОЕ ВРЕМЯ»дан).

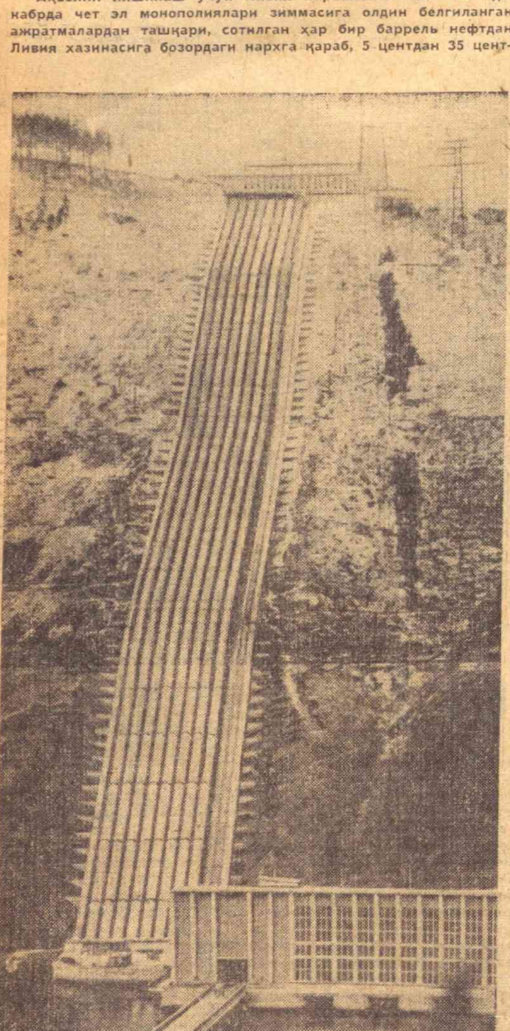

Хознварте 11 насос-аккумуляция қилувчи станциясининг турбиналари ҳар куни Германия Демократик Республикаси энергия тармоқларига 200 мегават қувват етказиб беради. Суратда: ана шу оригинал иншоотнинг бир қисми. Санкизта труба-насос пастда жойлашган электростанция биносини юқоридаги бассейн билан туташтириб туради. Тунда ва ҳафтанинг охирида 3 миллион кубометр сув сиғадиган бассейн тўлдирилади. Бунча миқдордаги сув 2 миллион киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилиш учун етарлидир.

АДН-ТАСС фотоси.

ДЕМОКРАТЛАР САФИ ЖИПСЛАШМОҚДА

СУДАНДАН ХАТ

Сўнгги ойларда Суданда бўлиб ўтган воқеалар халқимизнинг инглиз мустамлакачиларига қарши курашда қўлга киритган ғалабалари хавф остида қолганлигидан далолат беради. 1964 йил октябрида ҳарбий диктатурага хотима берган революция олға сурган озодлик вазифаларини бундан буён амалга ошириш йўлида жиддий тўсиқлар вужудга келди.

Сўнгги бир неча ой ичида бўлиб ўтган воқеалар революциямиз мақсадларидан орқага чекинишгина эмас. Бу, воқеаларни реакциянинг яна диктатура, бу гал янги — «граждан» формасидаги диктатура ўрнатишга уриниши дейиш мумкин. Шу сабабли сиёсий мустақилликни қўлга киритиб, эндиликда ўз турмуш шароитининг яхшиланиши учун курашаётган Судан халқ оммасининг бу воқеалардан ғазаблангани ва норозилик билдираётгани тасодифий эмас. Ҳарбий диктатура давридаги аччиқ тажриба суданликларга мамлакатда соғлом ва демократик бошқарув органларини тузиш учун интилишда қатъият ва изчиллик бағишламоқда. Шу нарса табиийки, аҳолининг асосий кўпчилиги халқни ўз мамлакатининг ички ва ташқи ишларини ҳал қилишда иштирок этишдан маҳрум қилиб қўйишга қаратилган сохта демократиянинг ҳар қандай формаларини рад этмоқда.

Омма «традицион» партияларнинг сиёсатига ишончини йўқотмоқда ва мағлуб бўлган раҳбарликни алмаштиришга қодир бўлган кишиларга умид билан қарамоқда. Ондурман округларидан бирида бўлиб ўтган сайлов якунлари ана шундан далолат бериб турибди. Бу сайловда бир кандидатни компартия, иккинчи кандидатни «традицион» партиялар ва реакцион ташкилотлар қўллаб-қувватлаб чиқди. «Традицион» партиялар блокининг кандидати фақат 88 овоз кўпроқ олиб ғалабага эришди. Шуни айтиб ўтиш керакки, 1965 йил май ойида бўлиб ўтган биринчи давра сайловда бу кандидат бир мингдан зиёд овозни кўп олган эди.

1965 йил октябрда мамлакатда Судан Коммунистик партиясига қарши кампания бошлаш мақсадида фитна уюштирилди. Сохта уйдирмалар ва фактларни бузиб кўрсатиш, динга ишонувчиларнинг диний туйғулари билан ўйнашиш ана шу кампанияга асос қилиб олинди.

Биз шунга кўп марта ишонч ҳосил қилдикки, бундай иғвогарликларнинг авторлари ўзларининг ижтимоий озодлик, демократия ва омманинг активлигига қарши қаратилган ғаразли мақсадларини вайсақилик билан ниқоблашга уринадилар. Бу эса фақат маҳаллий реакция ва халқаро империализмга қўл келади.

Масалан, Вашингтон дастлабки пайтданоқ парламентда коммунист депутатларнинг борлигидан норози бўлган эди. Ниҳоят реакция Компартияга қарши юриш бошлаганда «Америка овози» радиоси ёлғондан иборат эшиттиришлари билан бу кампанияни қўллаб-қувватлашга уринди. Реакцион доиралар ва баъзи масъул шахсларнинг очиқдан-очиқ рағбатлантириши натижасида қуролли группалар ўтказилаётган расмий сиёсатдан норози бўлганларга ҳужум қилди. Ҳукумат Судан Коммунистик партияси фаолиятини таъқиқлаб қўядиган ва коммунистик қарашларни.. «жиноят» деб ҳисоблайдиган қонун қабул қилди. Бу қонунни бузганлар қамоққа ташлаш билан жазоланади.

Ана шу реакцион қонунга асосланиб, ҳокимият ҳар қандай демократик ташкилотнинг фаолиятини таъқиқлаб қўйиши мумкин. Бундай чора турли сиёсий группаларга, ташкилотларга бирлашиш ва ўз фаолиятини давом эттириш ҳуқуқини берадиган мамлакат конституциясига мутлақо зиддир. Маъмурлар бу қонунни ўтказиш учун мамлакат конституциясини қўпол равишда буздилар, унга ўзбошимчалик билан тегишли ўзгартиш киритдилар.

Бироқ, яна бир проблема қолган эди: парламентда ўн коммунист депутат бор эди. Шунинг учун ҳукумат коммунист депутатларни парламентдан қувиб юборишга интилиб, конституцияни яна ўзгартишдан тап тортмади. Бу эса аслида оппозицияни таъқиқлаб қўйиш эди. Яна шуни ҳам айтиш керакки, коммунистларни депутатлик мандатидан маҳрум қилиш ҳақидаги қарор қонун парламентда муҳокама қилинмасидан 24 соат олдин қабул этилди. Бу воқеани изоҳлаб ўтиришга ҳожат йўқ. Фақат қуйидагилар эътиборни ўзига тортади. Парламент реакцион қонунларни муҳокама қилаётган вақтда Хартумга Халқаро реконструкция ва тараққиёт банки делегацияси келди. Маълумки, бу банкда американликлар асосий роль ўйнайди. Делегация Судан ҳукумати билан музокара олиб боргандан сўнг, банк ҳукуматга заём берди.

Реакция активлашмоқда. Судан ишчилар касаба союзлари федерациясининг газетаси, «Хотин-қизлар овози» журнали ва бошқа прогрессив нашрлар таъқиқлаб қўйилди.

Судан халқи ҳукуматнинг бу ҳаракатларини қоралади. Хартумда ва мамлакатнинг бошқа йирик шаҳарларида Коммунистик партиянинг таъқиқланишига, конституция ва демократиянинг бузилишига қарши норозилик намойишлари бўлиб ўтди. Озодлик ва конституцияни ҳимоя қилиш миллий ташкилотлари вужудга келди. Бу ташкилотларга ишчилар, деҳқонлар, ёшлар ва студентлар ижтимоий ташкилотлари ва сиёсий партиялардан қирққа яқини қўшилган. Республика олий судида ҳукуматга қарши қўзғатилган иккита суд иши турибди. Улардан биринчиси конституциянинг бузилишига доир бўлиб, иккинчиси коммунист депутатларнинг парламентдан қонунга хилоф равишда чиқариб юборилишига доирдир.

Суданда демократик ҳаракат янги йилда янада жонланди, халқ оммаси ўзининг иқтисодий ва социал талабларини тобора уюшқоқлик ва қатъият билан олға сурмоқда.

Шундай қилиб, мамлакатимиздаги воқеалар, бир томондан, реакция лагерининг муайян шаклланиши билан, иккинчи томондан 1964 йил октябридаги революция бошлаб берган ишнинг тантанаси учун курашда ўз сафларини жипслаштираётган демократия кучларининг ҳамжиҳатлилиги ортаётганлиги билан характерланади.

Хасан Аттоҳир ЗОРУҚ,
жамоат арбоби.
ХАРТУМ, январь.
(АПН).

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг ҳамма областларида булут кам бўлиб, айрим жойларда ёмғир ёғади, шимолий районларда ёмғир аралаш қор ёғиши кутилади. Жануб томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Айрим жойларда шамолнинг тезлиги 7-15 метргача боради. Ҳарорат шимолий районларда 8-13, жануб томонда 17 даражагача, Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда бир даража совуқ, 4 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда бир оз ёмғир ёғиб ўтади, 8-10 даража иссиқ бўлади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО

29 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.03, 8.15, 13.30, 18.00, 19.00, 19.10, 19.50 — Сўнгги ахборотлар. 6.15 — Концерт, 6.45 — Гимнастика, 7.35 — Эшиттиришлар программаси. 8.25 — Қўшиқлар.

9.15 — «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока», 9.53 — «Ленин байроғи», 16.00 — «Правда» газеталарининг обзори.

9.30 — Концерт, 9.45 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тож.), 10.10 — Чет эл композиторлари асарлари, 10.30 — Экран қўшиқлари. 11.10 — Савдо маданияти ва эстетика, 11.25 — Топишмоқли концерт, 12.15 — Спорт эшиттириши (рус.), 12.30 — Концерт, 12.50 — Совет Арманистони бўйлаб, 13.00 — Чорвадорлар учун (қоз.), 13.40 — П. Н. Чайковский. «Йил фасллари». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун, 16.15 — Концерт, 17.20 — Уйғур куйлари, 18.10 — Қўшиқлар, 18.30 — Куйлар, 19.20 — Озарбайжон куйлари, 20.00 — «Ёшлик» радиостанцияси, 20.15 — «Музикали Тошкент» (рус.), 21.20 — Эстрада артистлари, 22.10 — Концерт, 23.10 — Дам олиш концерти.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

29 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Чиполлино** (болалар учун мультфильм), 17.45 — **Телевизион янгиликлар**, 18.00 — **Бир голга йўл** (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 18.20 — **Телевизион янгиликлар**, 18.35 — **Ғазалхон ёшлар** («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 19.35 — **Эстрада концерти**, 20.15 — **Чет эл кинохроникаси** ва **Гамлет** номли бадиий фильмнинг 1-серияси.

21.40 — **Эшиттиришлар программаси**.

Ўзбек тилида: 21.45 — **Навоий лирикаси**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари**.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/I да **Дон-Жуан**, 30/I да кундуз **Севилья сартароши**, кечқурун **Зулматдан зиё**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/I да **Уғирланган умр**, 30/I да кундуз **Насриддин саргузаштлари**, кечқурун **Алишер Навоий**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/I да **Зуҳранинг мактублари**, 30/I да кундуз ва кечқурун **Ота ўғли**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Владимир Борисов** ва **«Юность» коллективининг сўнгги гастроллари**.

КИНО

Тун қоронғисида (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА», «МОСКВА», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кичик залда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Шунақаси ҳам бўлади — «МИР», «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 9-45 минутда), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3, 4 ва кеч 9 да).

Бугун ва ажалим соатида — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Бу телба дунё — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6-15 ва 9-15 минутда).

Пушчик Прагага боради — СОБИР РАҲИМОВ номли (эрталаб соат 10 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

Хаёлимдаги қиз — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Балли, ҳамшира! — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, кеч 6 ва 8 да).

Деҳқонлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва 5 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

30 январда

Уйғун ва **Иззат Султон** асари 600-спектакль

Алишер Навоий

5 пардали тарихий драма.

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **Маннон Уйғур**, рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Давлат мукофоти лауреати **С. М. Миленин**, композитор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **М. Бурҳонов**, режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Н. Алиева**.

Алишер Навоий ролида — СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **Олим Хўжаев**.

Спектакль кеч соат 7 да бошланади.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига бағишланади

30 январда
ПРЕМЬЕРА
Рашид Ҳамроев музикаси.

Зулматдан зиё

3 пардали опера

Туроб Тўла либреттоси (Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романи асосида)

Дирижёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ф. Шамсиддинов**, постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **М. Муҳамедов**, хормейстерлар — **Л. Шамшин**, **С. Шодмонов**, рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **М. Мусаев**, рақсларни саҳнага қўювчи — СССР халқ артисти **М. Тургунбоева**.

Кеч соат 7 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Диссертация ёқлайдилар

1966 йил 9 февраль кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология ва геофизика фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Братск кўчаси, 33-уй, Х. М. Абдуллаев номли Геология ва геофизика институтининг конференц-зали) геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Х. Б. Авазматов: «Ғарбий Ўзбекистон мезозой қатламларининг тарқоқ органик моддаси ва битумлилиги» деган темада.

Ч. К. Балкулиев: «Шарқий Туркманистон юқори бўр қатламларининг литологияси, палеографияси ва нефть-газлилигининг баъзи масалалари» деган темада.

Диссертациялар билан кутубхонада танишиш мумкин (Братск кўчаси, 33-уй).

1966 йил 10 февраль кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ҳузуридаги химия фанлари юзасидан илмий даражалар бериш бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (Тарас Шевченко кўчаси, 1-уй, акт зали) химия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

М. Юсупов: «Анабазин асосидаги баъзи янги азо-бўёқлар ва уларнинг химиявий анализда қўлланиши» деган темада.

А. К. Каримжонов: «Ғўзадаги ошловчи моддаларнинг химиявий таркибини текшириш» деган темада.

1966 йил 10 февраль кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети ҳузуридаги биология фанлари юзасидан илмий даражалар бериш бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 35-уй, 133-аудитория) биология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

П. Н. Саксена: «Қолган Чирчиқ балиқчилик хўжалигидаги ҳовузларнинг альгофлораси ва оддий толстолобик балиғининг озиқланиши» деган темада.

С. Э. Зуннунова: «Ошқозоннинг даврий фаолияти билан пепсиноген экзосекрецияси ва инкрециясининг боғлиқлиги (экспериментал текшириш)» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

1966 йил 10 февраль кундуз соат 12 да, Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг бирлашган илмий совети мажлисида (Киров кўчаси, 22-уй, 16-аудитория) қишлоқ хўжалик фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

У. Бекниёзов: «Макка жўхорини экиш муддатларининг дон ва силос массасига таъсири» деган темада.

И. Г. Василевский: «Ғўзани химиявий дефолиация қилишда натижали усулларни текшириш ва ишлаб чиқиш» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Киров кўчаси, 22-уй).

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

қоғоз қирқувчи, фальцовкачилар, муқовачилар, сувоқчи-ғишт терувчилар, приёмшчиклар, автослесарлар ва уборщицалар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 127-хонада кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛ РЕСТОРАНЛАРИ ВА БУФЕТЛАРИ ТРЕСТИГА

бухгалтер-ревизор

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Привокзальная кўчаси, 9-уй, 2-қаватда кадрлар бўлимига учрашилсин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26. Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — 31226. Коммунистик тарбия — 31455. Саноат, капитал қурилиши ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор—30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

№ Г — 24. | Индекс 64543. | Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. | Р. 08088.